

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Šinsengumi a jejich zobrazení v japonské kinematografii

The Shinsengumi and Its Portrayal in the Japanese Cinematography

Vypracovala: Regina Jašková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Rudolf Schimera

OLOMOUC 2015/2016

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2013/2014

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Japonská filologie (JAPF)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
JÁŠKOVÁ Regina	Bezručova 26a, Kravaře	F12227

TÉMA ČESKY:

Šinsengumi a jejich zobrazení v japonské kinematografii

TÉMA ANGLICKY:

The Shinsengumi and Its Portrayal in the Japanese Cinematography

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Rudolf Schimera - KBH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

V této bakalářské práci se budu věnovat historii šógunátských sborů šinsengumi a japonským filmům a seriálům, kde je toto téma zobrazováno. V rámci práce budu srovnávat, jak jsou konkrétní historické detaily týkající se šinsengumi v těchto filmech prezentovány a taktéž, které z nich bývají filmaři reflektovány nejčastěji.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Donald Richie: A Hundred Years Of Japanese Film
David Labus: Stručná historie státu - Japonsko
E. O. Reischauer, A. M. Craig: Dějiny Japonska
Romulus Hillsborough: Šinsengumi - Šógunovy poslední samurajské jednotky
David Bordwell, Kristin Thompsonová: Umění filmu

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis:

Anotace

Jméno autora:	Regina Jašková
Jméno fakulty – katedry:	Filozofická fakulta – Katedra asijských studií
Název práce:	Šinsengumi a jejich zobrazení v japonské kinematografii The Shinsengumi and Its Portrayal in the Japanese Cinematography
Vedoucí bakalářské práce:	Mgr. Rudolf Schimera
Počet stran:	59
Počet znaků s mezerami:	111 189
Počet titulů použitých pramenů a literatury:	27
Klíčová slova:	šinsengumi, tokugawský šógunát, bakufu, bakumacu, bošin sensó, Kjóto

Tato bakalářská práce se zabývá speciální policejní jednotkou známou pod názvem *šinsengumi*, která byla vytvořena tokugawským šógunátem roku 1864. Účelem této jednotky byla ochrana zájmu šógunátu a pořádku v hlavním městě Kjótu. První část se zabývá historickými událostmi vedoucí ke konci šógunátu, vzniku a působení sboru *šinsengumi*, jejich roli v jednotlivých událostech v období bakumacu a občanské válce v roce 1869. Následující část práce je zaměřena na japonskou kinematografii, která tento sbor zachycuje. S konkrétními příklady poté můžeme vypořádat, jak jsou *šinsengumi* zobrazování a to v jejich nejlepších momentech jako skuteční válečníci s duší samurajů a ne jako divoká jednotka, která neváhala se zabitím nepřátel.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Rudolfu Schimerovi za odborné vedení mé bakalářské práce, dále svým přátelům za podnětné diskuze a Takasakimu Tošihirovi za pomoc s japonskými zdroji.

Ediční poznámka

K přepisu japonských jmen je použita česká transkripce, kromě cizojazyčných zdrojů, bibliografických poznámek, nebo pokud není uvedeno jinak. Japonská jména jsou ponechána v japonském pořadí, příjmení a poté osobní jméno.

Všechny názvy kinematografických zpracování, literárních děl a japonských slov, s výjimkou geografických názvů, jmen osob, názvů období a již počeštěných výrazů, jsou vždy psány kurzívou. Pro jednodušší dohledání a ujasnění pojmů je při prvním výskytu japonského výrazu uveden odpovídající znakový přepis v závorce. V případě, že je daný japonský výraz pro téma *šinsengumi* méně podstatný, je jeho znakový přepis uveden v poznámce pod čarou, nebo není uveden vůbec. Stejně je to v případě osobních jmen.

Datace je uváděná podle japonského kalendáře, pokud není uvedeno jinak.

Obsah

Úvod	9
1 Tokugawský šógunát	11
1.1 Začátek tokugawského šógunátu	11
1.2 Tokugawský šógunát v 17. století	12
1.3 Tokugawský šógunát v 18. století	12
1.4 Tokugawský šógunát v 19. století a otevření Japonska	13
2 Historický vývoj <i>šinsengumi</i>	15
2.1 Historické události před vznikem nově vybraných sborů	15
2.2 Počátky nově vybraných sborů - <i>šinsengumi</i>	17
2.3 Hlavní velitelé nově vybraných sborů	18
2.3.1 Serizawa Kamo (1826 - 1863)	18
2.3.2 Kondó Isami (1834 - 1868)	19
2.3.3 Hidžikata Tošizó (1835 - 1869)	20
2.4 Boje samurajů z knížectví Čóšú a <i>šinsengumi</i>	20
2.5 Přísná pravidla <i>šinsengumi</i> , tresty a krvavá historie	22
2.6 Rozdíl mezi cílem <i>šinsengumi</i> a lojalistů	23
2.7 <i>šinsengumi</i> a jejich příprava spojená s větší popularitou	24
2.8 Incident v Ikedaji (池田屋)	25
2.9 Odplata Čóšú – bitva u zakázaných bran	27
2.10 Trestná výprava proti knížectví Čóšú	28
2.11 Reorganizace nově vybraných sborů	29
2.12 Druhá trestná výprava a úpadek šógunátu	30
2.13 Navrácení moci do rukou císaře	31
3 Začátek občanské války - Bošin sensó (戊辰戦争)	31
3.1 Rozpad nově vybraných sborů	34
3.2 Poslední boje zastánců vojenské vlády	35
4 Poslední z původních členů <i>šinsengumi</i> a památky spojené s nově vybranými sbory	38
5 Zobrazení <i>šinsengumi</i> v japonské kinematografii	39
5.1 Zobrazení <i>šinsengumi</i> v japonském filmu	40
5.1.1 <i>šinsengumi</i> šimacuki	41
5.1.2 Gohatto (Taboo)	44

5.2	Seriálová tvorba – Shinsengumi!.....	47
5.3	Anime a <i>šinsengumi</i>	49
5.3.1	Peace maker Kurogane	50
5.3.2	Hakuouki – Šinsengumi Kitan, Hekketsu roku.....	51
	Závěr.....	54
	Abstract in English.....	56
	Seznam použité literatury a pramenů.....	57

Úvod

Tato práce se zabývá sborem nazývaným *šinsengumi* (新撰組, 新選組), který bojoval za zájmy a zachování šógunátní vlády¹ v letech 1864 – 1869. Přestože jeho příslušníci nezapříčinili zásadní změny během svého působení, je o nich natočena řada kinematografických zpracování.

Práce byla vytvořena za účelem přiblížení historie tohoto sboru, kterým je věnována řada filmů, seriálů, anime a počítačových her. Jejich působení je zachyceno také ve velkém množství románů a mnohé motivy jsou hojně využity i na mnohých suvenýrech z Japonska. Přestože díky velkému zájmu o tuto skupinu a četnému zpracování se může zdát, že o *šinsengumi* můžeme najít spoustu historických pramenů, je tomu právě naopak. Historické knihy občasně *šinsengumi* nebo jejich členy zmiňují, ale bližší informace se dohledávají velice složitě. Proto se v této práci pokusíme přiblížit historii *šinsengumi* a bližší informace týkající se tohoto sboru, které nám můžou osvětlit, proč jsou tak často zpracovávaným tématem.

Práci lze rozdělit na část týkající se historie a část popisující kinematografické zpracování tohoto sboru. V první kapitole se blíže seznámíme s tokugawským šógunátem, s jeho začátkem, výkvětem v 16. a 17. století, následnou stagnací v 18. století, postupným úpadkem a s událostmi vedoucími k jeho svržení v 19. století.

Druhá kapitola nám přiblíží události spojené s potřebou vytvoření sboru *šinsengumi* a jednotlivá hnutí období konce šógunátu. Popíšeme si, jak sbor *šinsengumi* vznikl, jejich symboly a hlavní velitele. Dále se zaměříme na to, jak to ve sboru fungovalo a ve kterých historických událostech se *šinsengumi* angažovali.

Následující kapitola se zaměří na *šinsengumi* během občanské války, kdy jsou všichni zastánci padlé vojenské vlády šóguna označeni za nepřátele císařského dvoru. Zachytí postupný ústup sboru na sever a jejich poslední boje spolu s dalšími knížectvími a jednotkami bojujícími za zachování tradice vojenské vlády proti armádě nové vlády Meidži. V této kapitole si přiblížíme také postupný rozpad sboru a poslední boje na dnešním ostrově Hokkaidó v roce 1869, kterých se účastnili i členové *šinsengumi*.

Ve čtvrté kapitole si uvedeme jména přeživších základních členů sboru *šinsengumi*, kteří přežili občanskou válku a jejichž paměti jsou jedním ze zdrojů

¹ Vojenská vláda rodu Tokugawa od roku 1603 – 1867, také označován jako tokugawa bakufu, či Edo bakufu.

popisujících působení *šinsengumi*. Také si uvedeme několik z mnoha památek spojených s tímto sborem.

V poslední kapitole si vyjmenujeme příklady kinematografických zpracování zaměřující se na příběh *šinsengumi*, v každé podkapitole je pak uvedeno několik děl a jejich děj. Vybrána jsou především ta díla z japonské kinematografie, která jsou dostupná také v České republice. Uvedená zpracování mají za úkol postihnout, které období působení tohoto sboru je nejčastěji zobrazováno a na které jeho členy se klade největší důraz. Je zde zmíněno také několik netradičních zobrazení tohoto sboru, a to nejčastěji z posledních let.

1 Tokugawský šógunát

1.1 Začátek tokugawského šógunátu

V polovině 16. století začal Oda Nobunaga sjednocovat Japonsko pod svou moc. V jeho stopách ve sjednocování pokračoval Tojotomi Hidejoši, generál Nobunagových vojsk, kterému se do roku 1590² podařilo politicky sjednotit celé Japonsko. Hidejoši roku 1598 umírá a k moci se dostává Tokugawa Iejasu poté, co porazil v bitvě u Sekigahary 21. října 1600 koalici západních knížat, která ho odmítala následovat. Knížata pak rozdělil do dvou skupin *fudai* a *tozama*³. Do skupiny *fudai* patřila ta, která jej před bitvou u Sekigahary podporovala, ta se pak těšila z šógunovy přízně. Na druhé straně pak byli ti, kteří stáli proti Iejasuovi. Roku 1603 Tokugawa Iejasu přijal od císaře titul *sei taišógun* (征夷大將軍)⁴ a oficiálně začal tokugawský šógunát, který byl ukončen až po více než 250 lety, a to roku 1868 odstoupením posledního šóguna Tokugawy Jošinobua (徳川慶喜), také známého jako Keiki.

Titul šóguna se stal dědičným poté, co Tokugawa Iejasu odstoupil již roku 1605 ze svého postu ve prospěch syna, který udělal totéž pro svého syna.⁶ Podle jejich vzoru se titul šóguna začal předávat v rodové linii Tokugawů, čímž získal tokugawský šógunát pevnou podobu.

Vláda bakufu (幕府)⁷ měla za úkol správu majetku šóguna a dohled nad jednotlivými knížaty. Tokugawové s císařem jako s hlavou státu jednali s respektem také proto, že to byl právě císař, který jim oficiálně titul šóguna přidělil, a tím získali také potvrzení svého postavení a moci. Během tohoto období existuje vláda císařského dvoru a vojenská vláda. Po většinu tohoto období ale vládl v Japonsku především šógunát.

Tokugawa Iejasu chtěl obchodovat se zahraničím, ale také se obával aktivity křesťanů v Japonsku. Od roku 1606 začal vydávat protikřesťanské dekrety. (Přestože již roku 1605 oficiálně odstoupil, byl Iejasu stále politicky aktivní.) Stejně jako Iejasu, tak i jeho nástupce pokračoval v kontrole křesťanů, začal s jejich pronásledováním a vše vyvrcholilo na konci 30. let, kdy se Japonsko uzavřelo světu. V Japonsku tak nastává

² REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000, str. 78.

³ LABUS, David. *Japonsko*. Praha 5: Libri, 2009, str. 45.

⁴ Označení vojevůdce, který bojuje proti "barbarům".

⁶ LABUS, David. *Japonsko*, str. 45.

⁷ Vojenská vláda, vláda Tokugawského šógunátu.

období izolace - *Sakoku* (鎖国) 1639 - 1854. V obchodování pokračovalo částečně s Čínou a Holanďany, a to pod přísným dohledem a v určeném období na uměle vytvořeném ostrově Dedžima v blízkosti přístavu Nagasaki.

1.2 Tokugawský šógunát v 17. století

Po sjednocení Japonska a ukončení bojů dochází k rychlému rozvoji obchodu, měst a vnitřní ekonomiky Japonska. V zemědělství byla vylepšena technika k obdělávání a došlo také k rozšiřování oblasti obdělávané půdy, díky čemuž bylo možné vypěstovat dostatek plodin. Během začátku tokugawského šógunátu dochází také ke kulturnímu rozvoji, a to především v období přelomu 17. a 18. století nazývaném jako období bunraku.

Během vlády Tokugawů boje v Japonsku ustaly a byl nastolen mír, proto se i samurajové začali zajímat spíše o administrativu než o boj. Vojenská šlechta byla v období vlády Tokugawů jedinou vrstvou, která mohla zasahovat do správy veřejných věcí⁸. Z válečníků se tak stali spíše úředníci zabývající se etickými zásadami ovlivněnými především konfucianismem. Samurajové loajální k rodu Tokugawa obsadili vyšší funkce a tokugawský úřední aparát tak spravoval téměř celou zemi. Bojové umění a taktika boje se učily jen teoreticky v samurajských rodech a v *dódžó* (道場). Vznikalo mnoho škol zaměřujících se na různé formy boje. V tomto období také došlo k sepsání pravidel a správného chování samuraje v díle *Bušidó* (武士道), v překladu cesta samuraje. Dále roku 1663 bylo zakázáno samurajům jako vazalovi následovat svého pána na onen svět, což zapříčinilo, že se začal zvedat počet *róninů* (浪人)⁹.

Izolace zapříčinila technické a politické zaostání Japonska oproti Evropě během následujících 150 let, což se silně projevilo během bojů na konci období tokugawské vlády.

1.3 Tokugawský šógunát v 18. století

Na přelomu 17. a 18. století se ustálil prudký hospodářský růst a růst obchodu. Finančně si dobře vedli obchodníci a statkáři, naopak ve stále větší chudobě se nacházeli rolníci, dále se do hlubokých dluhů dostávali stále častěji samurajové. S rostoucí populací a problémy se zadlužováním samurajů u obchodníků došlo

⁸ LABUS, David. *Japonsko*, str. 48.

⁹ samuraj bez pána, kterému by mohl sloužit.

ke stagnaci a finančním problémům šógunátu.¹⁰ Knížectví se snažila dluhů zbavit tím, že nevyplácela samuraje přímo, ale přes úvěry, což situaci ještě více zhoršilo. Tato situace trvala po celý zbytek období Tokugawů.

Ekonomická situace rolníků se nezlepšovala, často protestovali nenásilnou cestou prostřednictvím petic. Až ke konci období tokugawského šógunátu se protesty stávaly agresivnějšími, a to především v centrálních oblastech, jako bylo Kjóto či Ósaka, které byly ekonomicky na vyšší úrovni, a proto zde byly sociální rozdíly viditelnější.

Od poloviny 17. století začaly Japonsko navíc sužovat přírodní katastrofy a hladomory. To vše vedlo k postupnému odmítání současné tokugawské vlády. Tokugawové se snažili tuto situaci napravit vydáním různým nových reforem, které ale celkově nedokázaly situaci stabilizovat. Jedním z mála, jehož reformy přinesly hospodářský i obchodní růst, byl rádce šóguna Ieharua, Okicugu Tanuma¹¹ v polovině 18. století¹², jenž se chtěl zaměřit na obchod se zahraničím v přístavu Nagasaki, čímž došlo k uvolnění feudálních tradic. To se nelíbilo tokugawské vládě, jejíž systém byl na těchto tradicích založen.

1.4 Tokugawský šógunát v 19. století a otevření Japonska

Počátkem 19. století začaly nabírat na síle události směřující ke svržení tokugawského šógunátu. Vrcholila rolnická povstání, která začala v 30. letech 18. století z důvodu špatné úrody a následného vypuknutí velkého hladomoru označeného jako hladomor *Tenpó*¹³, během něhož zemřelo okolo 200-300 tisíc lidí.¹⁴ Největší akcí bylo povstání rolníků a útok na Ósacký hrad 1837, které vedl Óšio Heihačiró, jehož jménem je toto povstání označováno. Dále se snížila z důvodu více než 200 let trvajícího míru bojová síla samurajské třídy a také jejich loajalita k šógunovi. Jejich loajalita v této době patřila spíše k systému.¹⁵ Spolu s poklesem osobní loajalita a zvýšenou nedůvěrou v schopnosti tokugawské vlády při řešení situace se začaly objevovat skupiny prosazující za nejvyšší autoritu osobu císaře, kterého chtěly v čele nové vlády.

Další významnou událost, která pak ovlivnila vývoj situace v Japonsku, představovalo násilné ukončení izolace Japonska roku 1854. Jednání šógunátu o tom,

¹⁰ JANSEN, Marius B. (ed.). *The Cambridge History of Japan Volume 5: The Nineteenth Century*. 6. vyd. New York: Cambridge University Press, 2007, str. 128.

¹¹ LABUS, David. *Japonsko*. Praha 5: Libri, 2009, str. 57.

¹² REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*. str. 116.

¹³ JANSEN, Marius B. (ed.). *The Cambridge History of Japan Volume 5: The Nineteenth Century*. str. 119.

¹⁴ 結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. 東京都: 新人物往来社, 2010, str 12.

¹⁵ REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*, str. 117.

zda mají vyhovět otevření Japonska poté, co roku 1853 komodor Matthew C. Perry jako zástupce USA tuto žádost přednesl, se odrazilo na důvěře a loajalitě jednotlivých knížectví k tokugawskému šógunátu¹⁶. Jenom zvažování této nabídky, které bylo naprosto v rozporu s významem titulu šógun, spolu s neschopností šóguna vyřešit situace s rolníky a samuraji, vedlo k nedůvěře v šógunátní systém a jeho konci, proto se období od roku 1853 až do roku 1868 nazývá *bakumacu* (幕末), období konce šógunátu. Poté byla vláda šóguna nucena ustoupit americkým podmínkám a 31. března 1854 podepsala Kanagawskou smlouvu¹⁷. Oficiálně byly japonské přístavy otevřeny za účelem obchodování se zahraničím v červenci 1859¹⁸, což vyvolalo silné nepokoje. Šógunát začal podepisovat tzv. nerovnoprávné smlouvy¹⁹ se zahraničím, které začaly ovlivňovat vnitřní politiku Japonska a vztahy s císařským dvorem. Dalším problémem bylo zaujetí xenofobního postoje samurajů vůči cizincům. Veřejně se na stranu císařského dvora začala stavět některá knížectví. Objevovali se samurajové, kteří jsou označováni jako *šiši* (志士)²⁰, kteří navázali styky s císařským dvorem. Nejradikálnějším činem jednotek *šiši* byl atentát na Ii Naosukeho roku 1860, který byl jmenován do čela vojenské vlády.

Dalšími protesty odpůrců rozhodnutí šógunátu a zastánců politiky izolace byly útoky na instituce založené vyslanci ze zahraničí a útoky na jednotlivé cizince. Příkladem tohoto jednání jsou například útok na britské velvyslanectví v červenci 1861²¹ nebo jeden z nejznámějších incidentů – útok na obchodníka Richardsona poblíž vesnic Namamugi 14. září 1862²², protože dostatečně rychle neustoupil z cesty před blížícími se samuraji.

¹⁶ LABUS, David. *Japonsko*. Praha 5: Libri, 2009, str. 63.

¹⁷ smlouva o míru a přátelství, zavazuje Japonsko mimo jiné k otevření 2 přístavů pro cizince.

¹⁸ JANSEN, Marius B. (ed.). *The Cambridge History of Japan Volume 5: The Nineteenth Century*, str. 284.

¹⁹ fubjódó džójaku 不平等条約. Tyto smlouvy byly silně nevýhodné pro Japonsko, které se v nich zavázalo například k otevření několika přístavů, zrušení cel pro zahraniční obchodníky a k právu exterritoriality, podle kterého mohli vyslanci daného národa soudit své zločince.

²⁰ někdy uváděni jako Išin šiši, loajalisté označující se za patrioty.

²¹ JANSEN, Marius B. (ed.). *The Cambridge History of Japan Volume 5: The Nineteenth Century*, str. 288.

²² Tamtéž str. 291.

2 Historický vývoj *šinsengumi*

2.1 Historické události před vznikem nově vybraných sborů

Po otevření Japonska a uzavření nerovnoprávných smluv se začaly objevovat protitokugawské frakce. Protitokugawské stanovisko zaujala především knížectví Čóšú (長州), Sacuma (薩摩), které se z počátku postavilo spíše proti vpuštění cizinců do Japonska, a neoficiálně i Tosa (土佐), které po bitvě u *Sekigahary*²³ bylo silně omezeno šógunem Tokugawou Iejasuem, když bylo označeno jako *tozama daimjó*²⁴. Tato knížectví a především nejradikálnější z nich - Čóšú, byla zapletena do několika útoků proti cizincům, a dokonce proti členům vojenské vlády pod sloganem *sonnó džóí* (尊皇攘夷) - úcta k císaři a vyhnání cizinců a později pod jeho radikálnější podobou *kinnó-tó baku* (勤王討幕)²⁵ vedly hnutí proti šógunátu.²⁶ Tokugawský šógunát proto nechal zformovat roku 1863 vojenskou skupinu *róšigumi* (浪士組), skládající se převážně z *róninů*, čímž se šógunát snažil vyřešit situaci velkého množství nezvladatelných samurajů bez příslušnosti k lennímu pánovi a získat tak nad nimi kontrolu. Hlavním cílem této skupiny byla ochrana 14. šóguna²⁷ a šógunátu, přestože oficiálně měla chránit zemi proti cizincům. Počet členů se pohyboval okolo 250 mužů a hlavním velitelem se stal Kijokawa Hačiró (清河八郎).

Kijokawa Hačiró, původem ze zámožné rodiny z knížectví Šónai, byl *róninem* a konfuciánským učencem. Veřejně zastával protitokugawské názory a po západním Japonsku vyhledával a verboval muže do jednotek *šiši*. Když Macudaira Šungaku vytvořil skupinu *róšigumi*, Kijokawa, který stál u zrodu myšlenky vytvoření jednotky z *róninů*²⁸, se stal jedním z velitelů.

Jedním z prvních úkolů přidělených *róšigumi* byla ochrana šóguna na cestě do Kjóta, kde se měl setkat s dvorskou šlechtou. Kijokawa ale měl s *róšigumi* jiné plány. Během pobytu v Mibu (壬生), kde si vysloužili označení „*róninové z Mibu*“ a „*vlci z Mibu*“ kvůli svému nedůvěryhodnému vzezření a agresivnímu vybírání „*darů*“

²³ r. 1600.

²⁴ *daimjó* - pánové jednotlivých územních celků v Japonsku, do češtiny překládáno jako kníže.

²⁵ loajalita k císaři a zrušení vojenské vlády.

²⁶ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*. Praha: Fighters Publications, 2011, str. 6.

²⁷ 14. šógun Tokugawa Iemoči 徳川家茂 (ve funkci 1858-1866).

²⁸ *Kiyokawa Hachiro SamuraiWiki* [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Kiyokawa_Hachiro.

od bohatých obchodníků, svolal Kijokawa všechny muže do buddhistického chrámu, kde apeloval na jejich loajalitu a vlastenectví. Zdůrazňoval, že šógun získal svou funkci pouze díky císaři, a proto by jej měl následovat a poslouchat. Poté nechal všechny muže podepsat prohlášení určené pro císařský dvůr, které potvrzovalo jejich loajálnost císaři. Tak se jednotka *róšigumi* stala podřízenou zájmům císařského dvora a později po smrti Kijokawy byla přejmenována na *Šinčógumi* (新徴組).²⁹

Členové vojenské šlechty požadovali odstranění Kijokawy a příležitost k tomu dostali poté, co byla skupina *róšigumi* vyslána zpět do Eda, které měla chránit při možném útoku cizinců. Kijokawa měl v plánu v Jokohamě, kde kotvily britské lodě čekající na výsledky jednání ohledně odškodnění za incident v Namamugi z roku 1862, založit požár a ve vzniklém zmatku pozabít co nejvíce „západních barbarů“. Vojenská vláda vyslala několik válečníků s rozkazem Kijokawu zabít, což se stalo na mostě Akabane v Azabu, části Eda v květnu roku 1863.³⁰

V Kjótu zůstalo ze sboru *róšigumi* 13 mužů, kteří odmítli následovat rozkaz, aby se stáhli z Kjóta zpět do Eda. Tento rozkaz byl vydán císařskými úředníky, a proto těchto 13 mužů oddaných šógunátu požadovalo svolení zůstat v Kjótu a chránit zde šóguna. Povolení jim bylo uděleno, vystoupili z této skupiny a stali se zakládajícími členy nově vybraných sborů - *šinsengumi*, plně oddanými šógunovi a vojenské vládě. V Kjótu zůstaly dvě skupiny, v první skupině stál v čele Serizawa Kamo (芹沢鴨) a druhá byla pod vedením Kondóa Isamiho (近藤勇). V první skupině bylo pět mužů - Serizawa Kamo, Niimi Nišiki (新見錦)³¹, Noguči Kendži, Hirajama Goró a Hirama Džúsuku. Druhou skupinu tvořili Kondó Isami, Hidžikata Tošizó (土方歳三), Okita Sódži (沖田総司), Nagakura Šinpači (永倉新八), Jamanami Keisuke (山南敬助), Harada Sanosuke (原田佐之助), Tódó Heisuke (藤堂平助) a Inoue Genzaburó (井上源三郎).³² V Kjótu se poté k těmto mužům přidal Saitó Hadžime (斎藤一).

²⁹ TOTMAN, Conrad D. *The Collapse of Tokugawa Bakufu 1862 - 1868*. University of Hawaii Press, 1980, str. 93.

³⁰ 清河八郎. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/清河八郎>.

³¹ často také uváděn jako Šinmi Nišiki.

³² 横山, 高治. 選組は幕末の京都に咲いた仇花. *歴史研究: 新選組のいま!*. (第 627 号), str. 30.

2.2 Počátky nově vybraných sborů - *Šinsengumi*

Tyto nově vybrané sbory založené roku 1863 měly kromě hlavního úkolu chránit šóguna a zájmy vojenské vlády, také udržovat pořádek a hájit zákony v Kjótu, kde byly podřízeny protektorovi Kjóta³³, knížeti z klanu Aizu (会津), Macudairovi Katamorimu (松平容保). K jejich úkolům patřilo potlačovat vzpoury *róninů*, útoky císařských loajalistů a likvidace jedinců, kteří se snažili zničit vojenskou vládu.

Do čela *šinsengumi*, tehdy ještě označovaných jako *Mibu róšigumi* (壬生浪士組) nebo *Seičú róši* (精忠浪士), byli vybráni tři muži - Serizawa Kamo, Kondó Isami a Niimi Nišiki. Ačkoli Niimi byl pouze oficiálním velitelem, brzy byl degradován, umístěn do frakce Serizawy a nakonec donucen dalšími členy *šinsengumi* Hidžikatou Tošizóem a Jamanamim Keisukem spáchat kvůli porušení pravidel *seppuku*. Jako nejvýznamnější velitelé *šinsengumi* se zapsali Kondó Isami a jeho přítel, původně zástupce velitele *šinsengumi* Hidžikata Tošizó. Dalším zástupcem velitele byl ustanoven Jamanami Keisuke. Dále byli k dispozici pomocníci zástupce velitele, kterých bylo formálně 14. Větší podporu a loajálnost v těchto sborech měl Kondó Isami.

Po založení *šinsengumi* vznikly uvnitř sboru dvě frakce. Jedna podporovala Serizawu, do jeho skupiny se přidalo pět mužů z původních 13, kteří zůstali v Kjótu. Kolem Kondó Isamiho se tedy shromáždili ostatní v čele s jeho žáky ze školy *kendžucu* – umění meče, *šieikan* v Edu, kteří jej původně následovali do jednotek *róšigumi* a poté zůstali s Kondóem v Kjótu, kde vstoupili do nově vybraných sborů.

Šinsengumi nabírali další členy a nemuselo jít pouze o muže ze samurajských rodin, přibírali i muže z řad rolníků či obchodníků, pokud prošli výběrem a mohli jednotce prospět. Především když byl velitelem Kondó Isami, nově vybíraní členové byli podrobeni přísnému výběru, museli předvést odvahu, bojovnost a alespoň základní techniky boje. Jejich zkouška mohla obsahovat třeba asistenci při rituální sebevraždě či zkoušku přímo v terénu, kde nesměli zaváhat při zabití nepřítele. Přestože uchazeči splnili požadavky k přijetí, Kondó je mohl vzít na zkušební dobu, dokud se plně nekvalifikují. Kondó Isami a Hidžikata Tošizó byli původem ze zemědělské rodiny, a přestože neměli tak dokonalou techniku meče jako někteří z dalších členů *šinsengumi*, jejich silná vůle, odhodlání a touha po moci jim nakonec získala vysoké postavení, obdiv a zapsání do historie.

³³ Roshigumi. *SamuraiWiki* [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Roshigumi>.

Jako symbol své skupiny si zvolili znak *makoto* (誠) - upřímnost, který byl na zástavě *šinsengumi* a později na zádech jejich oficiálních uniforem. Zástava byla obdélníkového tvaru, kde na červeném pozadí byl ve středu umístěn bílý znak *makoto* a vespuďu byl lemován jednou řadou bílých trojúhelníků. Uniformy byly vyrobeny z bavlny tvořené světle modrým *haori*, konce rukávů byly opět lemované bílými trojúhelníky, přehozené přes kimono s *hakamou*, spojené přes hrud' *tasuki*³⁵ bílé barvy zavázané na zádech. Nejen díky těmto výrazným uniformám, ve kterých tuto skupinu dokázali všichni rozeznat již z dálky, se *šinsengumi* brzy dostali do povědomí obyvatel Kjóta a při svých každodenních obchůzkách vzbuzovali respekt i strach.

2.3 Hlavní velitelé nově vybraných sborů

2.3.1 Serizawa Kamo (1826 - 1863)

Serizawa Kamo pocházel ze samurajského rodu z knížectví Mito. Předtím než se připojil k jednotkám *róšigumi*, čekal ve vězení s rozsudkem smrti za trojnásobnou vraždu. V té době Kijokawa Hačiró sestavoval jednotku *róšigumi* a Serizawa využil tuto situaci, aby byl osvobozen a v prosinci 1862 mu byla udělena amnestie.³⁶

Poté, co byly vytvořeny nově vybrané sbory, se stal Serizawa jedním z velitelů. Byl poněkud arogantní, ale také poměrně charismatický a svých cílů většinou dosáhl, a především díky jemu měli *šinsengumi* příležitost se rozrůst a získat jméno. Jeho výbušná povaha postupně začala být ale problémem pro celý sbor, což mohlo být zapříčiněno i možností rozvinuté syfilidy³⁷. Často se dostával do konfliktu kvůli maličkostem, zastával názor, že se na něho jako velitele *šinsengumi* a člena skupiny samurajů zákony nevztahují a každá urážka musí být řádně potrestána. Svým chováním prohluboval rozpory mezi sebou a druhým velitelem *šinsengumi* Kondóem a jeho činy často pohoršovaly i ostatní členy tohoto sboru.

Jsou dochovány záznamy o mnohých incidentech, například zabití sumó válečníka, který neustoupil Serizawovi z cesty, incidenty v zábavních domech, kde mnohokrát zmlátil některou z dívek vějířem s kovovou kostrou, protože s ním odmítla strávit noc či nedolila dostatečně rychle pohár. Serizawa tak svým krutým a arogantním vystupováním, hlavně když byl opilý a většinou s úmyslem potrestat viníka smrtí, začal

³⁵ provazec, tkanice.

³⁶ Serizawa Kamo. *Shinsengumi no makoto* [online]. [cit. 2015-2-9]. Dostupné z: http://www.shinsengumi-no-makoto.net/serizawa_kamo.htm.

³⁷ HILLSBOROUGH, Romulus. *Samurai tales: stories of courage, honor, and fidelity from the final years of the shogun*. Rutland, Vt.: Tuttle Pub., 2010, str. 76.

ničit jméno nově vybraných sborů. Poslední kapkou tak bylo vypálení domu obchodníka, který pod výhrůzkou smrti financoval loajalisty. Serizawa se rozhodl, že v tom případě si financování za své služby veřejnosti zaslouží i členové *šinsengumi*, obchodník však odmítl. Serizawa se vrátil s dělem darovaným klanem Aizu a vyhrožoval všem, kdo by se jen pokusili uhasit požár vzniklý odstřelováním z děla. Toto jednání pohoršilo i protektora Kjóta a mohla být ohrožena i samotná existence *šinsengumi*.

Kondó se rozhodl, že je nutné Serizawu odstranit, a tak nejdříve odstranili zástupce velitele a pravou ruku Serizawy, Niimiho, kterému byla nařízena *seppuka* z důvodu porušení pravidel. Později přišel na řadu i samotný Serizawa. V polovině září 1863 Kondó pořádal oslavu, na kterou dorazil Serizawa i se zbylými členy své frakce. Hidžikata byl poblíž, aby se ujistil, že každý z nich má dostatek alkoholu ve svém poháru. Když oslava skončila, Kondó Isami vyslal 4 muže (Hidžikata Tošizó, Okita Sódži, Harada Sanosuke, Jamanami Keisuke)³⁸, aby Serizawu a jeho stoupence zabili v Serizawově domě. Spolu se Serizawou byla v jeho domě usmrcena i jeho milenka Oume a jeden člen jeho frakce, druhý utekl. Další den byla protektorovi Kjóta podána zpráva o usmrcení Serizawy neznámými útočníky. V některých zdrojích se uvádí, že iniciátorem, který vydal rozkaz Serizawu zabít, mohl být i samotný protektor Kjóta. Celkovou moc nad *šinsengumi* tak získal Kondó Isami a jeho zástupce Hidžikata Tošizó.

2.3.2 Kondó Isami (1834 - 1868)

Kondó Isami, původním jménem Mijagawa Kacugoró³⁹, pocházel ze zámožnější rodiny v oblasti Tama, kde byl od mládí veden v duchu válečníka. V patnácti letech byl adoptován svým učitelem *kendžucu z dódžó Šieikan* stylu *Tennen Rišin*, Kondó Šúsukem a později se stal hlavním instruktorem stylu *Tennen rišin*, který navštěvovali Sódži, Hidžikata, Tódó, Jamanami, Nagakura, Harada a Inoue. Ve dvaceti šesti letech se oženil s Ocune, která mu porodila dceru. Roku 1863, ve svých dvaceti devíti letech, odešel a stal se členem *róšigumi*.

Kondó Isami byl milý mladý muž, který v sobě nosil duši samuraje. Byl charismatický, věřilo v něj a rozhodlo se ho následovat velké množství mužů jak z *Šieikanu*, tak i z řad *šinsengumi*. Zpočátku dával přednost mírumilovným řešením

³⁸ Serizawa Kamo. *SamuraiWiki* [online]. [cit. 2015-2-9]. Dostupné z: http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Serizawa_Kamo.

³⁹ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 22.

a nerad tasil svůj meč, byl rozhodný a stál za svým přesvědčením. Po delší době jak pro dobro *nově vybraných sborů*, tak i pro své postavení, začal být přísnější a často sahal po zbrani. Spolu s později získanou slávou a tituly se stal Kondó poněkud arogantním.

2.3.3 Hidžikata Tošizó (1835 - 1869)

Hidžikata Tošizó pocházel z rolnické rodiny, která byla majetná, v mládí přišel o rodiče, byl vychován bratrem a živil se jako prodejce léků. Kondó vyučoval příležitostně *kendžucu* v domě Hidžikatova švagra, kde se spolu seznámili a stali se přáteli. Oficiálně se Hidžikata začal učit *Tennen rišin* styl od roku 1859.

Hidžikata je popisován podle paměti lidí z jeho okolí jako velice pohledný muž, který byl chytrý, rozvážný, citlivý a vždy vážný. Poté, co dosáhl svého cíle stát se samurajem, je pak vyobrazován jako člověk, který je ochoten udělat cokoli, co je potřeba k zabezpečení sboru a prosazení sebe a svého přítele Kondóa ve společnosti.

2.4 Boje samurajů z knížectví Čóšú a *šinsengumi*

Vzniká nové silné hnutí ze spojení šógunátu a císařského dvora - *kóbugattai* (公武合体), které převládá nad protitokugawskou frakcí až do roku 1866, kdy se císařský dvůr staví na stranu proti tokugawskému šógunátu. Symbolem politiky *kóbugattai* byl například sňatek šóguna Tokugawy Iemočiho se sestrou císaře princeznou Kazu no Mija začátkem roku 1862⁴⁰ a v březnu 1863 cesta šóguna do Kjóta k jednání s císařským dvorem⁴¹. V Kjótu na jaře roku 1863 šógun slíbil, že se do 10. května vypořádá s cizinci, a proto odjel do Ósaky v doprovodu jednotek *šinsengumi*, aby vyhodnotil situaci a vylepšil obranu v tomto klíčovém městě. Plány na vyhnání „barbarů“ nakonec nebyly uskutečněny, protože den před plánovaným útokem, to je 9. května 1863, byla vládními úřady vyplacena kompenzace za smrt britského obchodníka Richardsona. Britové požadovali veřejnou omluvu, odškodné 100 000 liber a popravu samurajů, kteří obchodníka zabili. Sacuma zpočátku odmítla, ale po odstřelování v knížectví si uvědomila velký rozdíl mezi technickou silou Japonska a cizinců. Po vypůjčení 25 000 liber od šógunátu Sacuma zaplatila Britům a uzavřela spojení s tokugawským šógunátem.⁴²

⁴⁰ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. 東京都: 新人物往来社, 2010, str. 62.

⁴¹ TOTMAN, Conrad D. *The Collapse of Tokugawa Bakufu 1862 - 1868*. University of Hawaii Press, 1980, str. 49.

⁴² 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. 東京都: 新人物往来社, 2010, str. 62.

Vyplacení kompenzace Britům ještě více pobouřilo lojalisty a radikály u dvora, proto byl šógun nucen se odebrat zpět do svého sídla v Edu. Nejradikálnější samurajové, především z oblasti Čóšú, si tento výsledek nechtěli nechat líbit, a proto se rozhodli 10. května zaútočit na zahraniční lodě v průlivu Šimonoseki a splnit tak povinnost šógunátu. Podařilo se jim lehce poškodit některé lodě a tím získali větší vliv a ještě více podkopali postavení vojenské vlády. Tato situace ale netrvala dlouho. Již začátkem června přišel odvetný útok nejprve ze strany Američanů a poté i od Francouzů, kdy lodě a jednotky Čóšú byly zcela rozdrčeny. Slogan „vyžehňte barbary“ byl odsunut do pozadí, protože si všichni definitivně uvědomili obrovský rozdíl mezi japonskou a západní technikou a zbraněmi a také to, že pokud tento rozdíl nedokážou zmenšit, nebudou mít šanci „barbary“ porazit. Čóšú se tak zaměřilo hlavně na svržení *bakufu* a nastolení nové vlády pod císařem.

Šinsengumi, stejně jako lojalisté, chtěli vyhnat cizince z Japonska. Měli tedy stejný cíl, avšak cesta, kterou toho chtěli docílit, se velmi lišila, proto se ocitli na opačných stranách. Lojalisté věřili, že způsob, jak vyhnat „barbary“ ze země, spočíval v tom, že musí nejprve zničit tokugawský šógunát, který není schopný docílit vyhnání barbarů. Kondó Isami věděl, že vojenská vláda nemůže momentálně cizince porazit, a proto za svůj hlavní úkol přijal ochranu šógunátu, který kvůli stejnému důvodu chtěli lojalisté svrhnout, a hlídání nepokojů v ulicích Kjóta.

Po porážce Čóšú v průlivu Šimonoseki utvořilo knížectví Aizu lojalní šógunátu, spojenectví s knížectvím Sacuma, čímž se také zvýšil vliv vojenské vlády. Dne 18. srpna 1863⁴³ tyto nově spojené jednotky spolu s jednotkou *šinsengumi* zaútočily na jednotky Čóšú. Samurajům z Čóšú a všem, kteří se k nim přidali, bylo císařským dvorem nařízeno, aby se okamžitě vzdali, nebo budou považováni za zrádce. Jednotky z Čóšú neměly na výběr a musely se stáhnout z hlavního města, přesto však ve svém úkrytu dále plánovaly odvetu. Tento střet dopomohl jednotkám *šinsengumi* k získání oficiálního nařízení od protektora Kjóta, aby hlídkovaly v ulicích a v nutných případech měly i povolení zabíjet. Po tomto významném vítězství pro *šinsengumi* získala skupina od Macudairy Katamoriho i oficiální název, pod kterým jsou tyto nově vybrané sbory známé.⁴⁴

⁴³ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. str. 74.

⁴⁴ Než *šinsengumi* přijali svůj oficiální název, vystupovali pod jménem Róši z Mibu.

2.5 Přísná pravidla *šinsengumi*, tresty a krvavá historie

Když bylo knížectví Čóšú donuceno k ústupu, *šinsengumi* se dostali do popředí nejen v oblíbě vojenské šlechty, ale i císařského dvora. Skupina nově vybraných sborů měla teď v Kjótu oficiální postavení v ochraně pořádku a s právem zabíjet vzbuzovala hrůzu ve svých nepřátelích a zločincích. *Šinsengumi* museli vytvořit pravidla pro členy sboru, kterých po bitvě s Čóšú rychle přibývalo. Vytvořili poměrně přísná pravidla, jejichž porušení se většinou tvrdě trestala, a tradiční sebevražda samurajů - *seppuku* (切腹) byla mnohdy odměnou pouze pro loajální samuraje. Možná právě proto, že Kondó Isami a Hidžikata Tošizó pocházeli z farmářských rodin, silně prosazovali dodržování zásad *bušidó*. Navíc tato pravidla sloužila i k ovládnutí jednotlivých členů, a to především v Serizawově frakci.

Členové těchto sborů museli dodržovat všechny zákony, protože při porušení jakéhokoliv z nich jim mohla být nařízena *seppuka*. Členové nesměli porušovat celkový princip *bušidó*, nesměli dezertovat, získávat peníze pro vlastní prospěch aj., ale nejdůležitějším pravidlem, kvůli kterému se do těchto sborů často hlásili válečníci s touhou po krvi, což také zapříčinilo, že jsou *šinsengumi* známí pro svou krvavou historii, znělo: „Pokud při střetu nepřítele nezabijete, jste povinni provést *seppuku* stejně, jako kdybyste v boji utrpěli zranění zezadu.“⁴⁵ Zranění zezadu podle kodexu cesty samuraje se trestalo od domácího vězení přes zbavení vojenského titulu až k rituální sebevraždě. Avšak v *šinsengumi* nejčastěji požadovali právě *seppuku*.

Výjimka k těmto pravidlům neplatila ani pro výše postavené členy sboru, jako byl například uznávaný Jamanami Keisuke, jeden ze zástupců velitele *šinsengumi*. Ten začal považovat činy *šinsengumi* za příliš agresivní a nesouhlasil už s úmysly svých přátel ve sboru, které se vzdálily od původního cíle, a to chránit pořádek a právo. Poté, co Jamanami opustil sbor, Kondó Isami za ním vyslal jednoho z nejlepších šermířů sboru Okitu Sódžiho. Jamanami ovládal nejen skvěle šermířský styl *Hokušin Ittó*, ale měl i vysokou úroveň *džúdžucu*.⁴⁶ K boji mezi Okitou a Jamanamim nedošlo, jelikož Jamanami pravděpodobně už nechtěl utíkat před sborem. Když se vrátil s Okitou zpět do Mibu, přestože byl uznávaným vysoce postaveným členem a přítelem, byla mu nakázána *seppuka*. Poté, co se svým provedením *seppuky* skončil a meč Okity, kterého

⁴⁵ Cit in HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*. Praha: Fighters Publications, 2011, 206 s. ISBN 978-80-86977-24-9. str. 39.

⁴⁶ 柔術 umění boje holýma rukama bez použití zbraní.

Jamanaki požádal, aby mu sekundoval, st'al hlavu Jamanamiho, vysloužil si od Kondóa veřejné uznání za skvělou formu a provedení rituální sebevraždy.⁴⁷

Nejhůře bylo zacházeno se špehy a těmi, kdo zradili svůj útvar a dezertovali. Když *šinsengumi* získali po srpnovém střetu právo zabíjet, začali se jich odpůrci šógunátu, zločinci a *šiši*, obávat, jako by to byli samotní ďáblové. *Šinsengumi* tak získali čestné postavení v Kjótu jako policejní složky a vypomáhali na přání protektora Kjóta i v Ósace, která měla s udržováním pořádku problémy.

O krvavé historii *šinsengumi* se dozvídáme i z informací o výslechu vězňů, kteří byli krutě mučeni, když nechtěli prozradit požadované informace. Jedním z příkladů je mučení Furutaky Šuntaróa, který nechtěl prozradit informace o plánovaném založení požárů v Kjótu jednotkami z Čóšú. Odvezli jej na základnu v Mibu, kde ho vyslýchali Kondó a Hidžikata. Furutaka ale odmítal vydat jakékoliv informace i poté, co byl zbičován. Když Hidžikatovi došla trpělivost, nechal Furutaku svázat, pověsit jej za nohy, do kterých mu nabil hřeby a na jejich hroty, které z chodidel vyčnívaly, připevnil hořící svíce, jejichž horký vosk stékal po Furutakově těle. Po více než hodině Furutaka promluvil.⁴⁸ Tato scéna je zobrazována často v japonském kinematografickém zpracování tématu *šinsengumi* od hraného filmu až k anime zpracování⁴⁹.

2.6 Rozdíl mezi cílem *šinsengumi* a lojalistů

Kondó asi měsíc po smrti Serizawy, v říjnu 1863, na střetnutí zástupců jednotlivých knížectví nabádal, že je důležité spojit všechna knížectví, utvrdit vztah císaře se šógunem a proti barbarům bojovat jako jeden národ, ne jak se o to pokoušela Sacuma a Čóšú jako jednotlivé knížectví. *Šinsengumi* byli věrní šónunovi, ale také nechtěli jít proti císaři, kterého uznávali jako symbol Japonska, a jejich cílem jako většiny Japonska bylo vyhnat cizince ze své země, s čímž souhlasila skoro všechna knížectví. Členové *šinsengumi* toho chtěli dosáhnout pod oficiálním vedením šógunátu, ale s touto podmínkou už dále nemohli souhlasit lojalisté z Čóšú a extrémisté ze Sacumy a Tosity, kteří se toho rozhodli dosáhnout skrze svržení vojenské vlády.

I z tohoto důvodu se *šinsengumi* oddělili od Kijokawy Hačiróa a opustili jednotky *róšigumi*, protože chtěli vedení vojenské šlechty, chtěli spojení Kjóta a Eda a podporu šógunátu od dvorské šlechty. Jejich hlavním cílem pak už nebylo vyhnání barbarů, ale

⁴⁷ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 40–41.

⁴⁸ English Guide - *Shinsengumi associated sites in Kyoto:1*, (10) Maekawa Shōji house (旧前川邸).

⁴⁹ scéna s mučením Furutaky se objevila i v jednom zpracování anime, žánru *hentai*, ve kterém byl příběh *šinsengumi* vyobrazen jako dějová linie.

potlačení lojalistů v Kjótu. Chtěli alianci, ale císařská šlechta byla výrazněji proti cizincům, kdežto šógunát měl pod kontrolou správu zahraničí a obchodu s cizinou, a proto chtěli alespoň nějakou komunikaci se zahraničím uchovat.

Tento rozpor mezi jednotlivými názory zapříčinil, že spojení za cílem vyhnání barbarů nebyl možný a dále pokračovala povstání radikálních lojalistů a zastánců šógunátu.

2.7 Šinsengumi a jejich příprava spojená s větší popularitou

V říjnu 1863 byl všem róši ze *šinsengumi* nabídnut titul *Hatamoto* (旗本), titul označující 80 000 věrných rytířů tokugawského šóguna⁵⁰. Kondó, přestože chtěl získat vysoké postavení a uznání, tento titul odmítl, jelikož mu to hrdost nedovolovala, měl totiž pocit, že nesplnil všechny své povinnosti – nevyhnal „barbary“ ze země. Ale rozhodl se přijmout plat, který s tímto postavením souvisel a který jednotka potřebovala.

Jelikož během míru v období Eda se většina mužů ze samurajského rodu začala věnovat spíše administrativě a své bojové schopnosti zcela opomenula, zavedli Kondó Isami a Hidžikata Tošizó povinné cvičení ve všech stylech boje – počínaje uměním s mečem *kendžucu* (剣術), *džúdžucu* (柔術) - boj rukama bez použití zbraně, *jaridžucu* (槍術) - umění boje s kopím, dělostřeleckou výuku a výuku jízdy na koních, aby členové *šinsengumi* zlepšili své dovednosti.

Kondó nekladl důraz pouze na výuku boje, ale chtěl, aby se členové vzdělávali i po intelektuální stránce, proto byla povinná i výuka literatury. Sám Kondó každý den trénoval kaligrafii a psal poezii pod pseudonym Tóšú, podle znaků Tóšú (東州)- východní provincie, tak zdůrazňoval svůj názor, že východní samuraji jsou lepší než západní. Stejně tak zástupce velitele Hidžikata měl silnou zálibu v psaní poezie, převedším *haiku*.

Kromě cvičení bojového umění byly pořádány i večerní neohlášené tréninky, kdy se se prováděl trénink na možnost nepřátelského útoku. Dále byli členové *šinsengumi* přidělováni k popravám zločinců a jako sekundanti při rituálních sebevraždách, aby se naučili, jak správně přeseknout šlachy a svaly.

Nebyli to ale pouze členové *šinsengumi*, kteří byli dobře vycvičení a s chutí zabíjet. V této bouřlivé době se našli spousty takových válečníků i v ostatních

⁵⁰ ve skutečnosti v tomto období tento titul nosilo něco málo přes 23 000 samurajů.

skupinách, ale na rozdíl od nově vybraných sborů neměli povolení zabíjet, proto jsou označováni jako *hitokiri* 人斬り - vrahové. Příkladem je skupina radikálních lojalistů s vůdcem Takeči Hanpeita (Tosa)⁵², který se svou skupinou řáčil a vraždil v ulicích Kjóta v 60. letech.

2.8 Incident v Ikedaji (池田屋)

V. polovině roku 1864 zvažoval Kondó Isami ukončení sboru *šinsengumi*, protože po dalším lednovém jednání v Kjótu mezi šógunem, vojenskou vládou a císařským dvorem opět nedošlo k jasnému rozhodnutí, jak dále postupovat proti cizincům. Nebyla vyřešena otázka, zda uzavřít přístav v Jokohamě a zda tak alespoň minimálně odepřít cizincům přístup na hlavní ostrov Japonska - Honšú. Nerozhodlo se ani o jasném postavení vojenské vlády v této době. Proto se Kondó Isami rozhodl poslat žádost klanu Aizu o rozpuštění jeho sboru. Vojenská vláda a klan Aizu Kondóa přesvědčily, že šógun má v úmyslu „barbary“ vyhnat, avšak toto stanovisko bylo jen k usmíření dvorské šlechty a přesvědčení Kondóa. *Šinsengumi* tak dále fungovali v Kjótu a o měsíc později, tedy v červnu, při incidentu v hostinci Ikedaja dokázali, jak důležitou roli hrají ve vojenské síle *bakufu*.

Od srpnového střetu, kdy jednotky Čóšú prohrály proti *šinsengumi*, se Čóšú snažilo získat zpět své postavení a šógunát zatlačit nebo nejlépe zničit. Radikálové z řad lojalistů z Čóšú začali plánovat silný odvetný úder, měli v plánu podpálit Kjóto s císařským palácem, ve vzniklém zmatku zajmout císaře a odvést jej na území Čóšú. Dalším jejich cílem pak byl protektor Kjóta, kterého měli v plánu zabít při vyšetřování požáru a nahradit jej příslušníkem z řad šlechty z provincie Čóšú.

O plánu podpálit Kjóto se *šinsengumi* dozvěděli od několika vězňů, kteří patřili mezi lojalisty z Čóšú a v Kjótu byli zatčeni, když se snažili uskutečnit tzv. „odplaty nebes“⁵³ na *šinsengumi*. Radikální lojalisté tyto odplaty nebes prováděli na zastáncích vojenské vlády v Kjótu i Ósace od srpnového převratu. Tyhle útoky byly také jedním z důvodů k nutnému vytvoření vojenské skupiny k udržení pořádku v Kjótu, které se zhostili právě *šinsengumi*. Tyto informace o plánech lojalistů si *šinsengumi* potvrdili

⁵² HILLSBOROUGH, Romulus. *Samurai tales: stories of courage, honor, and fidelity from the final years of the shogun*, str. 50.

⁵³ „Odplata nebes“ (天誅 *tenčú*). Tyto takzvané odplaty nebes, jak je nazývaly radikální odpůrci šógunátu, byly útoky na vysoce postavené úředníky vojenské vlády a jejich zastánce. Roku 1863 byla v Kjótu vytvořena jednotka *Tenčúgumi* (天誅組), v jejímž čele stáli Nakajama Tadamicu (中山忠光) a Jošimura Torataró (吉村虎太郎). Cílem této skupiny bylo povzbudit méně radikální odpůrce šógunátu k boji, kdy například 17. srpna 1863 tato skupina zaútočila na vládní úřad, několik úředníků zabili a jejich hlavy další den vystavili se vzkazem – návrat vlády pod císařský dvůr.

z tajných dokumentů, které našli po ranním zátahu 5. června na jedné z tajných základů radikálů z Čóšú, obchodě Masuja (枩屋). Z dokumentů se jim ale nepodařilo zjistit informace o setkání iniciátorů tohoto plánu. Tyto informace se podařilo získat Hidžikatovi po krutém mučení jednoho z róninů, kterého zatkli během prohlídky, Furutaky Šuntaróa (viz 2.5). Přestože měl Hidžikata k dispozici informace o plánu na založení požáru a únosu císaře, stále ale nevěděl, kde a kdy přesně setkání radikálů proběhne.

Část radikálů z Čóšú se po dopadení Furutaky chtěla vrátit zpět na své území a vymyslet nový plán, druhá část se rozhodla zůstat. Ti, kteří zůstali, naplánovali setkání v hostinci Ikedaja, kde se mělo rozhodnout o uskutečnění plánu. Večer 5. června 1864 *šinsengumi* společně se samuraji z klanu Aizu, Hikone a Kuwana, kteří podporovali *šinsengumi* a šógunát, prováděli kontroly v oblasti Kawaramači v Kjótu. Byl to předvečer velkého festivalu v oblasti Gion, proto bylo v ulicích rušno. V jednotkách *šinsengumi* bylo toho večera schopno plnit službu pouhých 34 členů, kteří se rozdělili do dvou hlavních skupin. Ostatní členové náhle onemocněli nebo měli přidělené jiné úkoly. Hidžikata Tošizó spolu s přibližně dvaceti muži včetně Harady, Inoueho a Saitóa hlídkoval na východním břehu, kde byl předpokládán vyšší počet loajalistů. Západní břeh měl na starost Kondó Isami spolu s devíti muži, mezi kterými byli Okita, Nagakura a Tódó, kteří stáli v čele *šinsengumi*, co se týče šermířských schopností.

Hostinec Ikedaja byl v oblasti, kde hlídkoval Kondó Isami. Když vešel spolu s Okitou, Inouem a Tódóem do hostince, objevili tam zbraně. Ostatní členové jeho skupiny hlídali venku. Jakmile Kondó oznámil, že jsou členy *šinsengumi*, loajalisté začali panikařit a tajné setkání se změnilo v krvavý střet. Počet loajalistů, kteří se účastnili tohoto tajného setkání, se často různí, pohybuje se okolo 15 - 30 lidí. Kondó ve své zprávě uvedl 11 mrtvých a 23 zajatých⁵⁴, tyto údaje ale mohou být ovlivněny i ostatními skrytými loajalisty, kteří se polekali a začali utíkat ze svých úkrytů v okolí, kde pak byli zadrženi. Po začátku boje se k hostinci Ikedaja dostala i skupina Hidžikaty a nakonec byl hostinec neproniknutelně obklíčen i samuraji z Aizu. Velitel skupiny loajalistů Mijabe Teizó se rozhodl spáchat sebevraždu, aby se vyhnul zajetí.

Skupina *šinsengumi* měla velkou výhodu, co se týče výzbroje. Měli na sobě řetízkové blůzy a přilbice, které jim poskytli jejich spojenci z Tamy. Loajalisté na sobě měli jen lehký šat, protože neočekávali prohledávání hostinců. Proto díky momentu

⁵⁴ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 76.

překvapení a lepší výzbroji na straně *šinsengumi* přišel o život v boji jen jeden člen skupiny, dva podleli časem svým zraněním, další dva byli lehce zraněni a u Okity se projeví během boje příznaky tuberkulózy, což bývá v kinematografickém zpracování tohoto střetu často zobrazováno⁵⁵. Rodiny zemřelých členů byly finančně odškodněny a ostatní členové získali velký finanční příspěvek.

Po tomto incidentu nově vybrané sbory prohledávaly ulice Kjóta a hledaly ukryté členy loajalistů z Čóšů. Během jednoho dne byli *šinsengumi* schopni zatknout desítky příslušníků klanu Čóšů, kteří se zde skrývali. Během incidentu v Ikedaji a při dalším prohledávání úkrytů radikálů byly ztráty loajalistů v Kjótu opravdu obrovské a málo z těch, kteří byli zajati, se dožilo začátku období Meidži.

Právě střet v hostinci Ikedaja *šinsengumi* proslavil, většina obyvatel Kjóta a okolí pohlížela na tuto jednotku s respektem, ale také se strachem. Ohledně role nově vybraných sborů se vyskytují dvě tvrzení. V jednom případě zastávají názor, že nebýt těchto sborů, tokugawský šógunát by tak skončil mnohem dříve, v druhém upřednostňují fakt, že právě jednání *šinsengumi*, obzvláště střet v Ikedaji, spojil odpůrce šógunátu a spor mezi zastánci šógunátu a lojalisty urychlil. Jisté ale je, že střet v hostinci Ikedaja je jednou z nejznámějších událostí v historii nově vybraných sborů. Právě tento incident je téměř v každém kinematografickém zpracování týkajícího se tématu *šinsengumi* vyobrazen.

2.9 Odplata Čóšů – bitva u zakázaných bran

Na území Čóšů se zpráva o masakru v Ikedaji dostala až o pár dní později. Právě tato zpráva nakonec rozdělil klan Čóšů na umírněněji a radikálněji smýšlející lojalisty spojila a po týdnu již sjednocený klan Čóšů vyrazil na odvetnou výpravu se svou armádou čítající okolo dvou tisíc mužů proti tokugawskému šógunátu. Přestože byly názory Čóšů sjednoceny a všichni požadovali odplatu, někteří stále nabádali, aby byli trochu zdrženliví a všechny plány nejdříve pořádně promysleli. O okamžitém odvetném útoku na Kjóto pochybovali například i vůdcové loajalistů z Čóšů - Takasugi Šinsaku a Kacura Kogoró⁵⁶, který se stal významným politikem, jenž pomohl s restaurací Meidži.

Čóšů vyslalo posly k císařskému dvoru, že v Kjótu chtějí obhájit svou loajálnost císaři, která byla zpochybněna po srpnových událostech, a vyšetřit, co se skutečně

⁵⁵ Zobrazeno například v anime *Hakuouki*, filmovém zpracování *Shinsengumi – Assassins of Honor*, či seriálovém zpracování *Shinsengumi!!!*.

⁵⁶ 桂 小五郎, své jméno si později změnil na Kido Takajoši 木戸 孝允.

odehrálo v hostinci Ikedaja. Povolení jim ale nemohl udělit ani císařský dvůr, ani tokugawský šógunát, jelikož jejich tažení nepovažovali za mírumilovné. Vojenská vláda nařídila všem jednotkám, aby byly v plné pohotovosti, a císařský dvůr vydal prohlášení, že dosavadní akce klanu z Aizu a *šinsengumi* byly v plném souladu s nařízením císaře. Jednotkám Čóšú bylo nařízeno opustit Kjóto i jeho okolí do 19. července. Jednotky Čóšú se nestáhly a svůj útok zahájily brzy zrána 19. července, kdy proběhla bitva u devíti zakázaných bran císařského paláce, označovaná jako *Kinmon no hen*⁵⁷ (禁門の変).

Všechny čtyři jednotky Čóšú bojující u zakázaných bran byly během jednoho dne rozdraceny, Čóšú upadá v nelibost u císařského dvora a členové klanu jsou označeni jako nepřátelé císařského dvora. Tokugawský šógunát naopak utvrdil svou pozici tímto druhým výrazným vítězství v jediném roce. Čóšú, do této doby prohlašující, že vše dělají ve jménu „úcty k císaři a vyhnání barbarů ze země“, se rozhodlo pro ukončení politiky „vyhnání barbarů ze země“ a zaměřili se zcela na porážku šógunátu.

2.10 Trestná výprava proti knížectví Čóšú

Šógunát vyhlásil 21. července 1864 úmysl provést trestnou výpravu vedenou proti knížectví Čóšú a na konci léta 1864 vydal rozkaz 11 provinciím⁵⁸ sestavit trestnou armádu pro tažení v reakci na červencový výnos císařského dvora po útoku Čóšú na císařský palác.

Trestná výprava se zdržela, některá knížectví byla proti trestné výpravě a jedním z dalších důvodů byla neúčast Šóguna v tažení. Kondó se vydal s Nagakurou do Eda přesvědčit šóguna, aby se výpravy na potrestání Čóšú zúčastnil, ale přes všechna jednání byl odmítnut. Než se vrátil ke své jednotce, naverboval několik nových členů včetně Itó Kašitaróa (伊東甲子太郎), který byl intelektuál, učitel boje s mečem v Edu, zastánce politiky „vyhnání barbarů“, a ačkoliv byl císařským lojalistou, zastával názor, že úcta k císaři není v rozporu s lojalitou k vojenské vládě a *šinsengumi*.⁶⁰ Dále mohl Kondó po dlouhé době navštívit i svou rodinu.

Šógunát vyhlásil 2. srpna 1864 začátek tažení proti Čóšú. O tři dny později bylo knížectví Čóšú napadeno také v odvetném úderu spojené flotily Ameriky, Anglie,

⁵⁷ *Kinmon Rebellion, SamuraiWiki* [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Kinmon_Rebellion.

⁵⁸ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 100.

⁶⁰ Tamtéž str. 103.

Francie a Nizozemska v průlivu Šimonoseki. Odškodné 300 tisíc dolarů, které bylo stanoveno pro Čóšú, nakonec zaplatila vojenská vláda.⁶¹

Když se armáda trestné výpravy přiblížila k území Čóšú, čítala okolo 150 000 mužů.⁶² Některá knížectví se vojenskému střetu chtěla vyhnout a spor vyřešit nenásilně. Největším iniciátorem tohoto řešení bylo knížectví Sacuma, ze kterého pocházel Saigó Takamori (西郷隆盛)⁶³, který v září začal jednání s Čóšú. V Čóšú se na začátku podzimu dostávají do čela konzervativně smýšlející jedinci, kteří se později v polovině listopadu 1864 vzdávají. Podepsali návrh smlouvy, kterou vytvořil Saigó Takamori, na jejímž základě bylo tažení proti Čóšú zrušeno. Podmínkami smlouvy byla například nařízení *seppuku* třem hlavním velitelům útoku na císařský palác, veřejná omluva knížete z Čóšú a zboření hradu v Jamaguči. Armádě trestné výpravy bylo po podepsání smlouvy a splnění podmínek 27. prosince 1864⁶⁴ nařízeno stažení.

S rozhodnutím konzervativních vůdců knížectví Čóšú ale nesouhlasili radikální lojalisté a již začátkem roku 1865 se dostali k moci⁶⁶. Velkou zásluhu na vítězství měly jednotky *Kiheitai* (騎兵隊)- jednotky tvořené nejen samuraji, ale také obchodníky a dokonce rolníky, kteří tvořili 38 % celé skupiny⁶⁷. Tuto jednotku sestavil pro ochranu průlivu Šimonoseki Takasugi Šinsaku⁶⁸ roku 1863 a reformoval tak vojenskou politiku. Nová vláda Čóšú v čele s Kido Takajošim ignorovala všechna nová nařízení vydaná vojenskou vládou a dohodu vzniklou po první trestné výpravě.

2.11 Reorganizace nově vybraných sborů

Roku 1865 *šinsengumi* přemístili svou základnu z Mibu do chrámu Nišihongandži (西本願寺) kvůli strategické pozici, větším prostorům a za účelem kontroly mnichů, kteří pomáhali ukrývat uprchlé lojalisty po střetu u zakázaných bran.

Kromě nového velitelství byla přeorganizována i struktura hodností v *šinsengumi*. Velitelem zůstal Kondó Isami a zástupcem Hidžikata Tošizó. Nově se stává velitelem štábu Itó Kašitaró, který roku 1867 opouští sbor a později 18. listopadu 1867 je zabit spolu s Tódó Heisukem, jenž se přidal k jeho jednotce strážců císařského hrobu – *Gorjó*

⁶¹ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. str. 88.

⁶² REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*, str. 133.

⁶³ Známý také pod jménem Saigó Kičinosuke.

⁶⁴ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. str. 91.

⁶⁶ REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*, str. 134.

⁶⁷ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. str. 93.

⁶⁸ Takasugi Shinsaku. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/biography/Takasugi-Shinsaku>.

edži (御陵衛士).⁶⁹ *Šinsengumi* byli dále rozdělení do deseti zásahových čet pod vedením velitele čtyry a dvou kaprálů. Veliteli čet se stali například Okita Sódži, Nagakura Šinpači, Saitó Hadžime, Takeda Kanrjúšai, Inoue Genzaburó, Tódó Heisuke a Harada Sanosuke. Dále byly zavedeny posty inspektorů a instruktorů. Mezi inspektory, kteří měli za úkol posuzovat řadové bojovníky, patřil také Jamazaki Susumu⁷⁰ (山崎丞).

Přes oslabení moci vojenské vlády po druhém tažení proti Čóšú získávají členové šinsengumi titul *hatamoto* a Kondó získává privilegium setkání se šógunem. Navíc má důležité slovo i v politických jednáních, na kterých začal vojenskou šlechtu kritizovat, že jakožto vazalové šóguna mají vždy stát na jeho straně.

Po udělení titulu *Hatamoto* se opět mění velitelská základna, tentokrát je umístěná do vesnice Fudó-dó⁷¹ (不動堂), kde *šinsengumi* mají přepychové sídlo s rozlehlými pozemky. Novým důležitým příspěvkem je pomoc francouzských stratégů.

2.12 Druhá trestná výprava a úpadek šógunátu

Po první trestné výpravě se sešli několikrát Saigó Takamori a Sakamoto Rjóma (坂本龍馬), příslušník knížectví Tosa, aby vyjednávali o budoucích krocích. V lednu 1866 Sakamoto Rjóma vyjednal spojenectví mezi Čóšú a Sacumou⁷², kdy se Sacuma zavázala, že se nebude účastnit druhé trestné výpravy, čímž byla armáda vojenské vlády silně oslabena. Sakamoto Rjóma kromě spojenectví se Sacumu také vyjednal příměří se západními zeměmi a zajistil přísun nových zbraní pro knížectví Čóšú.

Roku 1865 *šinsengumi* doprovázeli k hranicím Čóšú inspektora vojenské vlády, který měl za úkol zkontrolovat dodržování podmínek dohody. Kondó poté zpravil knížete Aizu, že Čóšú je vyzbrojené západními zbraněmi a připravené k válce, doporučoval svolit k ústupkům knížectví Čóšú, jelikož teď mělo na své straně výhodu moderních zbraní. Čóšú odmítlo ale jakékoliv jednání, od získání moci nových radikálních vůdců, byli připraveni k boji. V lednu 1866 *bakufu* vyslalo dalšího posla v doprovodu nově vybraných sborů, ale byl opět odmítnut.

Vojenská vláda vyhlásila druhé tažení proti Čóšú a v červnu 1866 započala druhou trestnou výpravu⁷³, kdy se do čela armády šógunátu postavil osobně šógun

⁶⁹ English Guide - *Shinsengumi associated sites in Kyōto: I*, (1) Aburanokoji jiken.

⁷⁰ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 112.

⁷¹ Tamtéž str. 121.

⁷² JANSEN, Marius B. *The making of modern Japan*. Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, 2000 str. 309.

⁷³ 結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. Str. 100.

Tokugawa Iemoči. Poté, co Kacu Kaišú vyřešil situaci mezi rodem Aizu a Sacumou, vyrazila armáda 7. června proti Čóšú.

V létě 1866 v Ósackém hradě umírá šógun Iemoči ve svých 20 letech a novým šógunem se stává Tokugawa Jošinobu (Keiki) (徳川慶喜), který se snažil vojenskou vládu reformovat a posílit. Přestože jeho snaha situaci změnit mohla fungovat, bylo již na změny příliš pozdě. Vojska šógunátu začínají proti Čóšú prohrávat. O necelý měsíc později umírá i císař Kómei a k moci se dostává císař Meidži, kterého jako nezletilého kontroluje jeho příbuzný Nakajama Tadajasu podporující protitokugawskou frakci, císařský dvůr se tak přidává na stranu Čóšú.

2.13 Navrácení moci do rukou císaře

Iwakura Totomi naplánoval násilné svržení šógunátu za pomoci Sacumy a Čóšú, když do císařského paláce tajně přinesl přes hlídky *šinsengumi*, dekret, který zavazuje ke svržení šógunátu a nastolení nové vlády v čele s císařem. Tento dekret by uznán císařem, který zrušil také dokument, ve kterém jsou všichni z Čóšú označeni za zrádce. Šógun Tokugawa Jošinobu po setkání se svými rádci 14. října 1867 na hradě Nidžó v Kjótu dne 15. října 1867 (8. listopadu 1867 podle západního kalendáře)⁷⁵ abdikoval a předal moc zpět do rukou císaře.⁷⁶ Tímto činem se dekret stal neplatným dříve, než jej oficiálně mohli lojalisté použít.

Odstoupením šóguna byli velmi rozzlobeni feudální pánové z Aizu a Kuwano a samozřejmě i velitel *šinsengumi* Kondó Isami. Kondó pak napadl několik knížat, kteří prý přestože měli být loajální šógunovi, nabádali jej k abdikaci. Sakamoto Rjóma byl později zavražděn a za jeho vrahy někteří považovali sbor *šinsengumi*, neboť byly podvrženy důkazy usvědčující jednoho z kapitánů sboru Haradu Sanosukeho.⁷⁷

3 Začátek občanské války - Bošin sensó (戊辰戦争)

Šógun se vzdal veškeré své moci, to ovšem neplatilo pro všechny zastánce teď již staré šógunátní vlády a *šinsengumi*, kteří chtěli udržet moc zbylé vojenské vlády. Přestože nová vláda zrušila posty vzniklé za tokugawského šóguna a vykázala ze dvora všechny přívržence, pokračovaly obě strany dále v boji. Teď již bývalý šógun se pokusil situaci uklidnit, když se v prosince 1867 stáhl do Ósaky, na východě ale vypukly

⁷⁵ REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*, str. 115.

⁷⁶ 結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. Str. 114.

⁷⁷ TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*. North Clarendon, 2008, str. 189.

případy žhářství a útoku na zastánce šógunátu, a tak koncem roku 1867 začínají události vedoucí k občanské válce.

Mezi zrušenými posty byla i funkce protektora Kjóta, pod nímž působili *šinsengumi*, kteří začali být na začátku občanské války označováni jako *šinjjúgekitai ojatoi*⁷⁸ (nový sbor žoldnéřských vojáků) - toto označení ale většina odmítala a dále bojovala pod jménem *šinsengumi*. Když byl Kondó vytlačen klanem Mito z ochrany hradu Nidžó, pokračoval se svou jednotkou do Ósaky, ale ani zde nezískal místo ochránce šóguna. Za úkol dostal obranu města Fušimi⁷⁹. Během tohoto období *šinsengumi* zažili největší dezerci ze sboru, v boji se k nim ale později přidává několik stovek mužů z klanu Aizu a zastánci staré vojenské vlády.

Kondó Isami byl povolán zpět na hrad Nidžó v Kjótu k jednání ohledně nadcházející bitvy a při zpáteční cestě do Ósaky byl postřelen. *Šinsengumi* jsou dočasně pod velením Hidžikaty. 3. ledna 1868 vypukla oficiálně občanská válka bitvou u Toba-Fušimi (鳥羽伏見). Armáda zastánců staré vojenské vlády ve Fušimě čítala okolo 15 000 mužů⁸⁰. Boj byl rozdělený na dvě fronty. Pod vedením *šinsengumi* zde bojovaly jednotky z Aizu a Kuwano, dohromady čítající okolo 10 000 mužů⁸¹. Jednotky Sacumy, Čóšú a Tosy měly okolo 5 000 mužů. Přestože měla šógunátní armáda velkou číselnou převahu, byla po třech dnech rozdracena kvůli technickému rozdílu a lepšímu strategickému umístění jednotek Sacumy. Ve Fušimě zemřelo okolo třiceti mužů⁸² nově vybraných sborů, včetně Ioueho Kenzaburóa a Jamazaki Susumua. Zbývající *šinsengumi* se stáhli do Ósaky, zde se k nim připojil Kondó Isami, a později do Eda, ve kterém si založili nové velitelství. Hidžikata Tošizó pak prý prohlásil: „Meče a kopí již nebudou mít ve válce využití. Jednoduše nemohu soupeřit s palnými zbraněmi.“⁸³ Poté nakoupil moderní střelné zbraně pro své jednotky.

Když byl Kondó Isami propuštěn z ošetřování, získal 12. února⁸⁴ rozkaz chránit Tokugawu Jošinobua na cestě z Eda do kláštera Daidži'in v Uenu. Správa vojenských a politických otázek byla svěřena bývalým šógunem do rukou jeho vazalů, jako byl například Kacu Kaišú a Ókubo Ičió. Oba dva se snažili předejít občanské válce

⁷⁸ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské*, str. 137.

⁷⁹ město mezi Kjótem a Ósakou.

⁸⁰ 結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. Str. 114.

⁸¹ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 140.

⁸² TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*. North Clarendon, 2008, str. 190.

⁸³ cit in TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*, str. 190.

⁸⁴ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 145-146.

s císařským dvorem a jeho zastánci, ale pro jistotu spolu s jednáním se připravovali také na případnou evakuaci Eda.

Kondó s Hidžikatou přesvědčili Kacua, aby je vyslal jednat do pevnosti Kófu⁸⁵, kde vyjednejí příměří s císařským dvorem. Kacu nakonec uvěřil jejich úmyslu vyjednat mír, a do hradu Kófu proto jednotkám *šinsengumi* poslal dvě děla, několik stovek pušek a finance. Kondó s Hidžikatou byli povýšeni dle staré tokugawské hierarchie. Kondó získal titul *wakadošijori*⁸⁶ a Hidžikata titul *joriaiseki*⁸⁷, oba tituly však v této době nebyly nic víc než symboly ze staré doby.

Jakmile se *šinsengumi* vylodili v Edu, začali s novým nábořem do jednotek. Vše probíhalo rychle, a proto noví členové nezískali dostatečný výcvik. Jejich novým oficiálním úkolem bylo uklidňovat vzpoury a nepokoje na území Kófu, proto jim byl uděleno nové označení - *kojócínbutai* (甲陽鎮撫隊⁸⁸, pacifikační sbory)⁸⁹. Aby v nové oblasti zapadli, začali vystupovat na veřejnosti pod krycími jmény i Kondó Isami s Hidžikatou.⁹⁰ Hidžikata si ostříhal své dlouhé vlasy a začal nosit oblečení evropského stylu a vyzýval ostatní členy, ať tak učiní podle něj, aby lépe zapadli.

Šinsengumi byli připraveni vyrazit v únoru s počtem okolo dvou set mužů směrem k hradu v Kófu. V půli cesty se od sboru *šinsengumi* odděluje Okita Sódži kvůli pokročilé tuberkulóze a vrací se zpět do Eda. Po cestě se také Kondó rozhodl navštívit svou rodnou vesnici v oblasti Tama. Kvůli této zastávce byli zdrženi sněhovou bouří, a když pak dalšího dne došli na vrchol Sasago, dostali zprávu, že hrad již ovládla jednotka císařské armády, která čítala okolo tří tisíc mužů. Hidžikata se proto vrátil do Eda, aby tam naverboval další bojovníky, zatímco Kondó odvedl svou skupinu horami do města Kacunuma, jižně od Kófu. Když dorazili 5. března do města, počet členů *šinsengumi* se pohyboval kvůli dezerci téměř na polovině. V kopcích postavili barikády, opevnili se a s připravenými děly očekávali návrat Hidžikaty s posilami. Dalšího dne na ně zaútočila jednotka nepřátel, která je převyšovala počtem i znalostí moderní techniky. Nezbyvalo jim než se rozptýlit do lesů a ustoupit.

⁸⁵ strategická pevnost před Edem.

⁸⁶ 若年寄, mladší senior mezi poradci šóguna.

⁸⁷ 寄合席, přímý vazal Tokugawů s vysokým postavením, vyšší funkce v roli *hatamoto*.

⁸⁸ 樋口, 慶伍. 大河ドラマ登場から 10 年: 多摩に縁のある新撰組. *歴史研究: 新選組のいま!*. 2014, (第 627 号), 34-35.

⁸⁹ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 148.

⁹⁰ Kondó Isami se přejmenoval nejprve na Ókubo Cujóši a později si jméno upravil na Ókubo Jamato. Hidžikata Tošizó začal používat Naitó Hajato, kdy jméno Hajato převzal od svého otce.

3.1 Rozpad nově vybraných sborů

Císařská armáda dále pokračovala v pochodu na Edo s plánovaným útokem 15. března. Kacu Kaišú vykázal *šinsengumi* s tím, že pokud hodlají dále bojovat, budou sami za sebe a od jejich útoku se distancoval. Dne 13. a 14. března⁹¹ se Kacu sešel se Saigóem Takamorim a vyjednávali spojenectví, Saigó na spojenectví přistoupil poté, co Kacu slíbil opuštění hradu v Edo se všemi jednotkami a předání zbraní a lodí císařské vládě. Koncem března již bylo celé Edo pod správou císařských jednotek.

Šinsengumi, již bez Sódžiho, který kvůli pokročilejší tuberkulóze nebyl schopen pokračovat v cestě, se stáhli k jednotkám Aizu, kde Kondó pokračoval s dalšími náborů a brzy se jejich počet z několika desítek vyšplhal zpět nad dvě stě mužů. Začátkem dubna Kondó přesunul sbor do města Nagarejama, kde začali s tréninkem. Několik mužů z *šinsengumi*, včetně Nagakury Šinpačiho a Harady Sanosukeho, odmítlo kvůli osobním rozporům s Kondóem pokračovat a rozhodlo se přidat k jednotkám Aizu. Kondó totiž začal být s novým postavením arogantní a jednal s nimi jako s podřízenými, přestože byli od začátku přáteli. V městě Nagarejama byla skupina objevena jednotkou císařské armády během tréninku, někteří z nových členů *šinsengumi* se zalekli a utekli. Kondó, vystupující pod svým falešným jménem, se snažil velitele jednotky přesvědčit, že jsou zde umístěni za stejným účelem, a to vyhledávání zastánců šógunátu. Velitel jej vyzval, aby sbor okamžitě rozpustil a druhý den jej doprovodil na výslech v Itabaši, kde měly jednotky císařské armády velitelství. Podle jednoho člena *šinsengumi*, Kondóa Jošisukeho, si Kondó v noci před odjezdem na velitelství v Itabaši zavolal Hidžikatu a řekl mu o svém záměru vykonat *seppuku*, ten ho ale přemluvil, ať to nedělá. Podle Kodžikaty Šinosukeho chtěl Hidžikata Kodóa do Itabaši doprovodit, ten jej naopak přesvědčil, že alespoň jeden z nich musí dál vést *šinsengumi* a pokračovat dál⁹². Když dorazili na velitelství, jeden z vojáků poznal Kondóa, který byl následně uvězněn a 8. dubna 1868 souzen. Většina poroty byla tvořena muži z knížectví Čóšú, a tak byl Kondó Isami odsouzen k smrti a nebylo mu dovoleno vykonat *seppuku*.

Rozsudek byl vykonán 25. dubna 1868 v Itabaši⁹⁴, kdy byla Kondóvi setnuta hlava, která byla nabodnuta na kůl a vystavena v Itabaši po tři dny. Poté ji zakonzervovali a je ztracená od doby, kdy byla vystavována veřejně u mostu

⁹¹ YATES, Charles L. *Saigō Takamori: the man behind the myth*. New York: Distributed by Columbia University Press, 1995, str. 108.

⁹² HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské*, str. 157.

⁹⁴ TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*, str. 192.

Sandžó v Kjótu. Tělo si vyžádala jeho rodina a je pohřbeno v chrámu Rjúgendži v městě Mitaka poblíž Tokia.

Kondó po sobě zanechal báseň, ve které popisuje svůj osud a lásku ke svému pánu, které nelitoval.

„Podroben vůli druhých lidí
nemám v tuto chvíli, co bych ještě řekl
Čest stavím výše nežli život.
Skláním se před dlouhým blyštivým
mečem a splácím tak vlastním životem
lásku svého pána.“⁹⁵

3.2 Poslední boje zastánců vojenské vlády

Když byl Kondó odveden do hlavního tábora císařských vojsk, vydal se Hidžikata se šesti muži pryč od Eda, kde se připojil k dalším samurajům bojujícím proti císařské vládě. Nová jednotka s počtem okolo tří tisíc mužů obsadila pevnost v Ucnomiji, kde Hidžikata velel jedné třetině jako štábní důstojník. Někteří z mužů chtěli dezertovat, ale Hidžikata prohlásil, že svým vlastním mečem zabije každého, kdo by se o to pokusil. Ucnomiji udrželi poměrně dlouho, ale 24. dubna⁹⁶ byli nakonec z této oblasti vytlačeni další jednotkou císařského vojska a Hidžikata zde byl postřelen do nohy.

Do knížectví Aizu Hidžikatova skupina dorazila koncem dubna, kde byl ošetřen a připojila se k němu více než stovka mužů. Do doby, než se Hidžikata zotavil, vedl sbor Saitó Hadžime⁹⁷. Během května se pak spojilo dvacet pět knížectví v čele s Aizu v boji proti císařským jednotkám. V této době v Edu podléhá tuberkulóze ve svých pětadvaceti letech nejlepší šermíř *šinsengumi* Ókita Sódži, který se nikdy nevzdal naděje, že se znovu vrátí do boje. Od 22. srpna začala císařská vojsky obléhat hrad na území Aizu a během měsíce ho dobyla, 22. září se knížectví Aizu vzdává.⁹⁸ Ke konci tohoto boje Hidžikata začal ustupovat dále na sever přes území Šónai do Sendai. Saitó Hadžime odmítl dále ustupovat, opustit jednotku a dále bojoval po boku samurajů z Aizu.

V Sendai se Hidžikata spojil s dalšími přibližně čtyřiceti členy *šinsengumi* a navýšil nově počty svých řad přes stovku. V Sendai také proběhla 3. září válečná

⁹⁵ cit in HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 159.

⁹⁶ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 161.

⁹⁷ pod jménem Jamaguči Džiró.

⁹⁸ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. Str. 138.

porada, ke které zpočátku nebyl Hidžikata pozván, když se ale bývalí členové *bakufu* nedokázali domluvit, zda pokračovat v boji, či přistoupit na lojalitu k císaři, bylo navrženo, aby přizvali Hidžikatu a jmenovali jej velícím generálem. Hidžikata se rozhodl přijmout pod podmínkou, že pokud by někdo neuposlechl jeho příkazu či chtěl dezertovat, mohl jej okamžitě zabít, i kdyby to měl být samotný daimjó. Toto rozhodnutí nemohlo být učiněno bez souhlasu jednotlivých knížat, proto bylo jednání přerušeno, což Hidžikatu rozzuřilo. Než bylo učiněno jakékoliv další rozhodnutí o tom, jak se má směr boje vyvíjet dále, byla napadena jednotlivá území zastávající starý režim a do konce září padla i oblast Sendai. Všichni, kdo nepřísahali lojalitu císaři, se proto nalodili na válečné lodě kotvící v sendaiské zátocce pod velením Enomotoa Takeakiho (榎本武揚) a 12. října odpluli na ostrov Ezo⁹⁹. Od událostí v Sendai se Hidžikata stal spolu s Ótorim Keisukem (大鳥圭介) velitelem vojska posledních aktivních odpůrců nové vlády, jejichž počet se pohyboval okolo 2 300 mužů.¹⁰⁰

Armáda se rozdělila na dvě části pod vedením Ótoriho a Hidžikaty, obě skupiny se vylodily v přístavu Wašinoki, ze kterého dále pochodovaly k oblasti Hakodate (箱館). Zde byla jejich cílem pevnost Gorjókaku (五稜郭), která měla strategickou hodnotu týkající se udržení a ochrany vnitrozemí ostrova. Původně byla určena na ochranu před zahraničními vyslanci, kteří se zde vylodovali. Jednotky Ótoriho a Hidžikaty jednoduše vytlačily císařské jednotky nejdříve z této pevnosti a poté i z jihu. Do konce listopadu ovládaly celý ostrov Ezo.

Enomoto vyslal žádost císařskému dvoru, aby zde zastánci vojenské vlády mohli přebývat, hlídat ostrov před cizinci a v klidu žít podle svých tradic, ale žádost byla rázně zamítnuta.

Další špatnou zprávou pro poslední vzdorující jednotky bylo 15. listopadu zničení hlavní lodě, která najela na mělčinu. Navíc ve stejnou dobu císařská armáda odkoupila od USA novou moderní obrněnou válečnou loď *Stonewall Jackson*¹⁰¹, původně objednanou vojenskou vládou Tokugawů. Tato loď byla během občanské války umístěna v přístavu Jokohama, jelikož si USA chtělo udržet neutralitu.

Dne 15. prosince 1868 bylo vyhlášeno vytvoření nové nezávislé republiky Ezo¹⁰², ve které se prezidentem stal Enomoto Takeaki. Záležitosti armády spadaly pod Ótoriho

⁹⁹ dnešní Hokkaidó.

¹⁰⁰ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 169.

¹⁰¹ TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*, str. 192.

¹⁰² 結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. Str. 142.

a Hidžikata se stal jeho zástupcem. Tato republika byla uznána pouze zástupci anglické a francouzské eskadry, kteří v Hakodate kotvili. Císařská vláda vznik takové republiky naprosto odmítla a o to více byla rozhodnuta s opozicí skoncovat, proto vyslala svoji novou válečnou loď.

Než nastal úplný konec ledna 1869, císařská armáda ovládala již celý hlavní ostrov Honšú a při přípravě útoku na armádu zastánců šógunátu připravovala v oblasti Aomori své jednotky čítající okolo 16 500 mužů. V březnu do přístavu Mijako dorazilo loďstvo císařské armády, aby zde naložilo potřebné zásoby pro útok na Ezo¹⁰³.

Velitelé armády republiky Ezo (蝦夷共和国) se rozhodli, že nejlepším krokem bude zneškodnit hlavní loď císařské armády. Jakmile se zlepšilo počasí, 20. března vyslali tři lodě k zneškodnění a získání hlavní obrněné lodě Stonewall Jackson. Na lodích se nacházel také Hidžikata Tošizó se sborem *šinsengumi* a *šógitai* (彰義隊)¹⁰⁴. Kvůli špatným přírodním podmínkám na moři nakonec do přístavu Mijako doplula ze tří lodí pouze jedna, loď Kaiten, na jejíž palubě se nacházeli i někteří členové *šinsengumi*. Velitelé na této lodi se rozhodli plán provést bez podpory dvou ztracených lodí, narazili čelně do lodi Stonewall Jackson a pokusili se převzít velení. Dostat se na loď Stonewall jim činilo ale obrovské problémy, navíc když se snažili dostat z paluby na palubu, byly snadným terčem císařských vojáků. Lodi Kaiten tak nezbývalo nic jiného než se vrátit zpět do přístavu Hakodate.

Dne 9. dubna začala císařská armáda postupovat od jihozápadního pobřeží ostrova Ezo a dobývat oblasti obsazené posledními zastánci šógunátní vlády. Hidžikata tváří v tvář jisté porážce vedl v půlce dubna něco málo přes dvě stě válečníků proti trojnásobné převaze v bitvě u Futamaty, kde bránil přístup do Hakodate. Hidžikata se svou skupinou zvládl dva dny odrážet útoky jednotky císařské armády, dokonce po nočním útoku Hidžikatovi skupiny je donutili 25. dubna k ústupu.¹⁰⁵ Porážka zastánců vojenské vlády byla nevyhnutelná, proto Hidžikata 5. května předal jednomu z členů *šinsengumi*, Ičimurovi Tecunosukemu, své meče, pramen vlasů, dopis, svou fotografii a své úmrtní verše:

„I když bude mé tělo hnit na ostrově Ezo

¹⁰³ HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky* str. 171.

¹⁰⁴ Vojenská jednotka šógunátu, sehrála důležitou roli v bitvě u Toba-Fušimi, bitvě v Ueno a občanské válce.

¹⁰⁵ 結喜, しはや. 総図解よくわかる幕末・維新. str. 144.

můj duch bude dále strážít mého pána na východě“¹⁰⁶

Ičimurovi nakázal tyto jeho osobní věci odvézt Satóovi Hikogorovi do města Hino.

Do 11. května 1869 byly jednotky zastánců šógunátní vlády zatlačeny do Hakodate, ve kterém byly obklíčeny z moře i z pevniny. Hidžikata se nacházel s jednotkou *šinsengumi* v klíčové pevnosti Benten daiba (弁天台場). Ve své poslední akci obrany Hakodate vedl své bojovníky na koni u brány Ippongi, když byl zasažen kulkou do břicha a zemřel ve věku 34 let. Poslední členové *šinsengumi* se vzdali 15. května a do 18. května byly všechny opoziční jednotky zastávající starý tokugawský systém poraženy.

4 Poslední z původních členů šinsengumi a památky spojené s nově vybranými sbory

Z původních členů, kteří byli v nově vybraných sborech od jejich počátků, přežili restauraci Meidži jen 3 muži. Nagakura Šinpači, který pokračoval v boji i po odpojení od Kondóvy skupiny. Po restauraci Meidži se usadil, oženil a vyučoval *kendžucu*. Nechal založit malou svatynku na počest *šinsengumi* a jeho memoáry jsou jednou z mála dokumentací o působení těchto sborů. Dalším, který přežil restauraci, byl Šimada Kai, ten byl zraněn na území Aizu, poté uvězněn a po propuštění se oženil a usadil v Kjótu. Živil se obchodem, vyučováním *kendžucu* a jako strážce chrámu Nišihongandži. Jeho *Deník Šimady Kaie* je dalším zápisem o působení *šinsengumi* a průběhu občanské války.

Třetí člen *šinsengumi*, který přežil restauraci Meidži, je Saitó Hadžime, který po dobytí pevnosti v Aizu odešel do knížectví Takada, kde byli uvězněni vojáci z klanu Aizu. Později byl propuštěn, vrátil se do Tokia, kde získal od Macudairy Takamoriho nové jméno Fudžita Goró, zde se oženil a 1872 vstoupil do policejních sborů.¹⁰⁷ Roku 1877 bojoval na straně císařské vlády v Sacumském povstání proti Saigó Takamorimu. Saitó Hadžime zemřel roku 1915 na onemocnění žaludku stále sedící s seize.

V roce 1888 byl na památku Kondóa Isamiho a Hidžikaty Tošizóa postaven kamenný pomník v oblasti Hino a o století později byla přistavěna ještě bronzová socha Hidžikaty.

¹⁰⁶ cit in HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*, str. 173.

¹⁰⁷ *Saito Hajime, SamuraiWiki* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Saito_Hajime.

V ulicích Kjóta dnes funguje síť památek spojených s působením *šinsengumi*, popsaná v různých průvodcích po Kjótu. Jednotlivá místa doporučená pro turisty jsou například krásně popsána v *English Guide – Shinsengumi associated sites in Kyōto: 1 a 2* nebo na různých internetových stránkách.

V Kjótu, ve kterém se nachází spousta památek na tento sbor, jsou připomínáni také během jednoho z nejznámějších festivalů Japonska – *Gion macuri*, během kterého roku 1864 zastavili setkání loajalistů v hostinci Ikedaja.¹⁰⁸ Kromě Kjóta jsou *šinsengumi* připomínáni například během květnového festivalu *Hino šinsengumi macuri*¹⁰⁹ ve městě Hino, kde se členové Kondóvy skupiny poznali, vzdálené půl hodiny od dnešního Šindžuku. Na památku *šinsengumi* bylo otevřeno mnoho muzeí, jsou organizovány festivaly v oblastech jejich rodiště, působení či smrti, jako například několik památných míst na počest Hidžikaty Tošizóa v oblasti Hakodate.

5 Zobrazení *šinsengumi* v japonské kinematografii

V Japonsku zná pojem *šinsengumi* obecně téměř každý. Přestože nejsou příliš zmiňováni v učebnicích historie, jsou poměrně hojně zpracovaným tématem v literatuře, v různých hrách a japonské kinematografii. Přestože nebojovali na vítězné straně a v historii se nezasloužili o velké změny, jsou zobrazováni především ve starších zpracováních pro své silné odhodlání žít podle kodexu bušidó a odhodlání položit život za to, v co věřili, aniž by se vzdali.

Kuridzuka Asahi (栗塚旭), herec, který ztvárnil v několika zpracováních Hidžikatu Tošizóa, ve své eseji *Šinsengumi (makoto) to no en de*, popisuje svůj pohled na *šinsengumi*, který lze promítnout na většinu fanoušků tohoto sboru. Kuridzuka Asahi zpočátku tento sbor považoval za špatný, přece jen bojovali proti zastáncům nové vlády pod správou císařského dvoru, čímž zabraňovali pokroku, byli podezřelí z vraždy Sakamoty Rjómy a v ulicích Kjóta se nezdráhali zabíjet. Jeho názor se zcela změnil, když zhlédl televizní zpracování historického románu Šiby Rjótaróa¹¹⁰ *Šinengumi keppú roku* (新選組血風録) vysílané 100 let po jejich působení v Kjótu tj. 1965-1966, ve kterém jsou Hidžikata, Kondó, Ókita a další členové sboru zobrazeni jako hrdinové.

¹⁰⁸ 栗塚, 旭. 新撰組〔誠〕と縁で. *歴史研究*. 2014, (第 627 号), str. 10-11.

¹⁰⁹ 長山, ゆき子. 新撰組は元気です. *歴史研究: 新撰組のいま!*. 2014, (第 627 号), str. 24-25.

¹¹⁰ Šiba Rjótaró (司馬遼太郎), japonský spisovatel známý především pro své romány a eseje popisující skutečné historické události.

Kinematografická a knižní zpracování příběhu těchto sborů se zasloužila o řadu fanoušků *šinsengumi*.

Ve starších zpracováních jsou *šinsengumi* často idealizovaní, naopak v moderním zpracování posledních let je téma *šinsengumi* zpracováno spíše okrajově, kdy tvůrci používají událost či postavy spojené s tímto sborem, ale historicky již příběh s nimi nemá skoro nic společného. Proto chci v téhle části přiblížit několik japonských kinematografických zpracování s tématem *šinsengumi* dostupných i v České republice.

5.1 Zobrazení *šinsengumi* v japonském filmu

Přestože *šinsengumi* bojovali na straně, která prohrála, je na ně pohlíženo s respektem a obdivem. O tom také svědčí velké množství zpracování. Jen čistě v oblasti filmu bylo o *šinsengumi* natočeno okolo dvaceti filmových zpracování.¹¹¹ Prvním filmovým zpracováním dotýkajícím se tématu nově vybraných sborů bylo roku 1928 *Išin no kjóraku tacu no maki - tora no maki* (維新の京洛 竜の巻・虎の巻), které zfilmoval režisér Ikeda Tomijasu. Přestože působení *šinsengumi* bylo velmi krátké, přesněji pět let, filmy o jejich působení se stále natáčejí. Jejich zobrazení je v různých žánrech, od historických filmů zpracovaných ve starší tvorbě až po komediální ze současného období. Posledním zpracováním byl v současnosti film s názvem *Šinsengumi Obu Za Deddo* (新選組 オブ・ザ・デッド), v angličtině s názvem *Samurai of the dead* či *Shinsengumi of the dead*, s premiérou 11. dubna 2015, ve kterém se *šinsengumi* začínají potýkat s výskytem zombie poté, kdy je jeden z členů sboru pokousán. Zombie ztvárnil australský komik působící v Japonsku Chad Mullane.

V této části se ale zaměřím na filmové zpracování Misumi Kendžiho (三隅研次) podle příběhu Šimozawy Kana (子母澤 寛) - *Šinsengumi šimacuki* (新選組始末記) a film Óšimy Nagisy (大島 渚) - *Gohattó* (御法度).

Mezi další filmová zpracování dostupná za hranicemi Japonska patří také například *Sword of Doom, When the Last Sword is Drawn* nebo známe zpracování *Shinsengumi*, ve kterém Kondóa Isamiho ztvárnil slavný japonský herec *džidaigeki* (時代劇)¹¹² Mifune Toširó¹¹³, popisující působení *šinsengumi* ode dne, kdy se přidali

¹¹¹ 新選組. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/新選組>.

¹¹² stylizované historické filmy.

¹¹³ 三船敏郎,

k jednotkám *róšigumi* až k popravě velitele Kondóa. Zpracování s Mifunem je akčnější, založené na soubojích, zobrazení cti a odhodlání samurajů.

5.1.1 Šinsengumi šimacuki

Předlohu *Šinsengumi šimacuki* napsal Šimozawa Kan (1892–1968), který zpočátku působil jako novinář v *Jomiuri šinbun* a později v Tokio Gendai. Od 20. let začal psát novely zaměřené hlavně na historické dobrodružné drama. Od roku 1931 se začaly jeho novely zpracovávat do filmového podání. Dnes je z jeho díla zfilmováno přes sto děl včetně *Shinsengumi Chronicles*, které bylo vydáno roku 1937 a Šimozawu proslavilo.¹¹⁴ Jeho nejznámějším dílem je potom příběh *Zatóiči*. *Shinsengumi Chronicles* bylo zfilmováno dvakrát, poprvé roku 1954 pod titulem *Šinsengumi Oni taičó* (新撰組鬼隊長), kdy se režie chopil Kóno Tošigazu (河野寿一)¹¹⁵, a podruhé roku 1963.

Druhého zpracování se Šimozawova novela dočkala roku 1963 pod režisérem Misumi Kendžim (1921–1975). Tento režisér se zaměřoval na *džidaigeki* a *čanbaru* (チャンバラ)¹¹⁶, proslavil se především natočením série *Zatóiči* a *Lone Wolf and Cub*. Misumi pracoval pro studio Daiei, své filmy točil dlouho, jelikož se zaměřoval na detaily. V jeho díle je velmi chválená určitá dávka poezie a abstrakce. Mezi jeho horší filmy se pak řadí ty, které jsou vystavěny převážně na dialogu. V 60. letech pak získal označení „Malý Mizoguči“, čímž byl oceňován za své skvělé dílo.¹¹⁷ Mezi další jeho díla pak patří například *The Last Samurai*, *Ken*, *Baby Cart*, *Sword Devil*, *Satan's sword* a *Destiny's son*.

Příběh *Šinsengumi šimacuki* se odehrává z pohledu hlavní postavy *rónina* Jamazakiho Susumua, který se rozhodl přidat k *šinsengumi* po střetu s charismatickým Kondóem, který na Jamazakiho působí jako pravý samuraj. Film vyobrazuje působení *šinsengumi* od jara 1863 až po jejich nejslavnější bitvu v hostinci Ikedaja na začátku léta 1864. Jamazaki vstoupí do sborů a postupně se seznamuje s politikou panující uvnitř *šinsengumi*. Postupně ale začíná s jednáním *šinsengumi* nesouhlasit. Přes svůj nesouhlas v *šinsengumi* zůstává, ale odmítá jít cestou zbytečného násilí. Okita Sódži,

¹¹⁴ Kan Shimozawa. In: *IMDb* [online]. [cit. 2016-3-06]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0793753/bio?ref_=nm_ov_bio_sm#overview.

¹¹⁵ 河野寿一, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/河野寿一>.

¹¹⁶ filmy zaměřené na boje s mečem.

¹¹⁷ Remembering Kenji Misumi. In: *Midnight Eye: Visions of Japanese cinema* [online]. [cit. 2016-3-17]. Dostupné z: <http://www.midnighteye.com/features/remembering-kenji-misumi>.

který je většinou vyobrazen jako mladík, který se v boji vyžívá, se jej pokusí donutit zabít jednoho muže, Jamazaki odmítá, ale když na něj muž začne útočit, Jamazakimu nezbyvá než jej zabít. Ukázalo se, že onen muž byl vysoce postavený a Jamazaki měl být za svůj počin potrestán. Kondó se však rozhodl ho nevydat a předstíral, že Jamazaki odešel. Od tohoto okamžiku začal Jamazaki působit jako špión pro nově vybrané sbory. Pracoval pro sbory jako *kansacu* – vyšetřovatel a špión po většinu svého působení, příběh *šinsengumi šimacuki*, spíše přibližuje divákům charakteru členů tohoto sboru a hlavní události.

Díky informacím podaným Jamazakim Kondóovi byly odhaleny plány loajalistů v Kjótu. Kondó se rozhodl věřit Jamazakimu a do hostince dorazil právě ve chvíli, kdy byl Jamazaki odhalen a hrozila mu smrt. Kondó dorazil pouze s šesti muži, protože někdo nejspíše otrávil studnu na velitelství, proto nezůstalo moc bojeschopných mužů, a zbylých 20 členů bylo s Hidžikatou. Během boje dorazil Hidžikata, který zneškodnil lojalisty pokoušející se o útěk. Když boje skončily a *šinsengumi* vyhráli, hlavní vůdce loajalistů v hostinci Ikedaja spáchal sebevraždu. Film končí po této bitvě, kdy dorazí jednotky Aizu s blahopřáním veliteli *šinsengumi* a příslibem odměny. V poslední scéně pak nově vybrané sbory hrdě prochází davem shromážděným u hostince se svou vztyčenou záštitou se znakem *makoto*. V davu Jamazaki spatří svou přítelkyni Šimo, ale odvrátí se a dál odchází s jednotkou, která postupně mizí v obklopení davu občanů Kjóta. Šimo pak sama sleduje, jak členové klanu Aizu odklízí mrtvá těla, která zůstala v hostinci Ikedaja.

Kendži Misumi v tomto díle zpracovává události odehrávající se především uvnitř *šinsengumi*, částečně se dotýká politiky panující v tomto sboru, na jejím počátku a vše je zobrazeno očima hlavní postavy Jamazakiho. Vykresluje postupnou změnu chování a cílů Kondó Isamiho. Pletichaření, které v *šinsengumi* probíhalo, dokládá například scéna, kdy Hidžikata donutí Ninmiho spáchat sebevraždu před ostatními členy a Serizawou. Ninmi se obrací na Serizawu, který mu udělil úkol vybrat peníze, což byl důvod k rozkazu spáchat *seppuku*, s nadějí, že jej Serizawa zachrání. Kdyby mu pomohl, byl by podle pravidel *šinsengumi* odsouzen také. Ninmi, loajální pravá ruka Serizawy, aniž by vyradil pravdu, spáchal *seppuku*. Jamazaki postupně začíná nesouhlasit s jednáním Hidžikaty. Další scéna, která vykresluje charakter tehdy ještě Kondóa, který řeší spory raději mírumilovněji, zachycuje situaci, když nakáže Hidžikatovi, aby Serizawovi dal možnost *seppuku*. Hidžikata ale vezme několik mužů a Serizawu s jeho hosty zabijí. Kondó pak spolu s Hidžikatou pronáší smuteční řeč, jaká

je to tragická událost, že hrdí členové *šinsengumi* byli zabiti rukou neznámých útočníků, ale že jejich smrt bude pomstěna. Tyto scény zobrazují cíl Kondóa udržet reputaci *šinsengumi* za každou cenu a především vůli Hidžikaty dopomoci svému příteli Kondóovi k nejvyššímu postu, i kdyby se měl postavit komukoliv.

Další linií filmu je romantický vztah Jamazakiho s jeho přítelkyní z dětství, ošetřovatelkou Šimo, která se průběžně ve filmu s Jamazakim střetává a patří mezi fiktivní postavy tohoto díla. Nejprve se jej snaží odradit, aby se stal členem *šinsengumi*, žádá jej, aby to nedělal, a ptá se jej, proč vlastně chce vstoupit do těchto divokých sborů, jak je většina tehdejšího Kjóta vnímala. Uznala, že neví, která ze stran je více v právu, jestli císařští lojalisté, nebo zastánci šógunátu, ale není mezi nimi rozdíl, protože obě strany jen vraždí. Tenhle pohled nejspíše zastávala většina obyvatel Japonska, jelikož došlo ke střetu zastánců tokugawského šógunátu, který přestával fungovat, a zastánců nového systému v čele s císařem a nikdo nevěděl, jakým směrem se bude budoucnost vyvíjet. V polovině filmu se Jamazakiho snaží přesvědčit, aby sbor opustil a zůstal s ní. Je zde zobrazen známý japonský koncept rozporu mezi *giri* a *nindžó*¹¹⁸. Jamazaki následuje své odhodlání stát se samurajem, když ale začíná ztrácet své ideály o Kondóovi a sblíží se s Šimou, musí se rozhodnout, zda poslechne své srdce, nebo bude pokračovat ve své povinnosti, přestože nesouhlasí s jednáním ve sboru. Nakonec převládá smysl pro povinnost, jak jsou *šinsengumi* často zobrazováni, odhodlání nevzdat se, odložit svůj osobní život a postavit povinnost jako vždy na první místo.

Historické události jsou v tomto filmu romantizovány a upraveny za účelem napínavějšího děje. Jde například o scénu s Jamazakim v obklíčení nepřátel v hostinci Ikdeja, kdy Kondó Isami dorazí v poslední chvíli a zachrání Jamazakiho od jisté smrti. Ve filmu je pak přiblížena i chaotická doba, kdy hned na začátku se nám naskytne pohled na odsouzeného vraha přivázaného ke kříži i krvelačná stránka *šinsengumi*, rozhodnost některých členů používat meč jen pro úmysl zabít nebo scéna s mučením Furutaky. Dalším mírným upravením prošla i událost, kdy se Kondó a Hidžikata rozhodují, kde je místo setkání lojalistů. Furutaka po mučení prý přiznal Hidžikatovi přesné místo zvané Šikokuja a Jamazakiho informace označovala za místo srazu lojalistů hostinec Ikedaja. Film tak zobrazuje větší rivalitu mezi Hidžikatou

¹¹⁸ 義理- povinnost, 人情 – cit.

a Jamazakim, než ve skutečnosti panovala, a diváka uvádí do napětí, který z těchto mužů měl pravdu.

Film *Šinsengumi Šimacuki* dobře zachycuje jednotlivé charaktery postav tak, jak jsou popisovány historicky, stejně jako pletichaření ve sboru. Na druhou stranu vedlejší postavy a události jsou upravené a zdramatizované, nemůžeme si tedy myslet, že by byl film kvalitním historickým zobrazením jejich působení.

5.1.2 Gohatto (Taboo)

Gohatto je filmové zpracování, které nezobrazuje nejznámější okamžiky historie *šinsengumi* jako většina zpracování, právě naopak, Óšima Nagisa si zde pohrává s myšlenkou homosexuality jednotlivých členů. Využil zde populární téma *šinsengumi* k zobrazení kritiky moderní společnosti.

Óšima Nagisa je jedním z nejznámějších režisérů japonské nové vlny, zaměřené na zachycování a kritiku nové poválečné společnosti, která začala v 60. letech 20. století. Jedním z charakteristických filmů tohoto směru je Óšimův film *Krutý příběh mládí* z roku 1860, obsahující vydírání, potrat a vraždu. Právě nová vlna přinesla do filmu až surovou kritiku soudobé společnosti. Óšima byl také politicky aktivní, svoji politickou kritiku poté vkládá i do svého filmu, jako je například *Noc a mlha v Japonsku*, ve kterém kritizuje politickou situaci Japonska a opírá se o protesty kvůli prodloužení americko-japonské bezpečnostní smlouvy z roku 1960¹¹⁹. Kromě politické kritiky řeší ve svých filmech Óšima také erotiku, vliv touhy a zločinnosti ve společnosti, čímž často šokoval a snažil se tak také dohnat diváky k zamyšlení. Óšima si nevytvořil jednotný styl natáčení,¹²⁰ každý z jeho filmů je originální, ať svým tématem, nebo stylem zfilmování, někdy divák nevěří, že jsou natočeny stejným režisérem.

Film *Gohatto* byl v České republice vysílán na stanici Prima Cool jako *Gohatto: Tabu samurajů a* je jedním z pozdějších děl Nagisy Óšimy, natočený byl v roce 1999. Celý příběh se točí kolem mladého, okouzujícího samuraje jménem Kano Sózaburó, který se přidal k *šinsengumi* roku 1865. Kana Sózaburó si zahrál jako svůj debut tehdy 17letý Macuda Rjúhei. Na rozdíl od většiny zpracování tématu týkajícího se *šinsengumi* zasazuje Óšima děj po bitvě u Ikedaji a před jejich postupným úpadkem. Kromě jejich orientace změnil také jejich typicky vnější charakteristiku, uniformy. Nové černé, zlatě

¹¹⁹ RICHIE, Donald. *A hundred years of Japanese film: a concise history, with a selective guide to DVDs and videos*. Rev. ed. Tokyo: Kodansha International, 2005, str. 197.

¹²⁰ THOMPSON, Kristin a David BORDWELL. *Dějiny filmu: přehled světové kinematografie*. Praha: AMU, 2007, str. 85.

lemované uniformy měly podtrhnout sexualitu spojenou s armádou a podle kostymérky Wady Emi prý měly symbolizovat jakousi podobnost mezi *šinsengumi* a hitlerovci.¹²¹

Óšima využívá tématu nově vybraných sborů spíše ke kritice moderní společnosti, než že by popisoval přímo dobu, ve které *šinsengumi* působili. Gohatto, zákoník který určuje jistá tabu, je ve filmu sepsán a zvýrazněn pro diváky na černé obrazovce, stejně jako pozdější drby o vztazích mezi muži. Spolu se Sózaburóem je po vyzkoušení schopností uchazečů přijat ještě jeden samuraj, Hjózó Taširo, který se stal prvním milencem Sózaburóa. Celým filmem nás provází Hidžikata Tošizó, do jehož role byl obsazen Takeši Kitano, který o své postavě řekl: „ Moje postava má hodně dialogů a spíše než hlavní postavou je vypravěčem.“¹²² Takeši Kitano v celém filmu jakožto Hidžikata komentuje průběh děje a jeho myšlenky dokreslují příběh.

Všichni členové si ze vztahu mužů a jejich pobláznění k Sózaburóovi dělají legraci a navzájem se popichují, že také k němu něco necítí, přestože mu hodně mužů nadbíhá a podle ohledů Kondóa je možné, že i on k němu něco cítí, a stejná možnost se v průběhu filmu vyskytuje i u Hidžikaty. U koho si jsme jisti vztahem se Sózaburem, je Hjózó a později Juzawa Tódžiró. Velitelé se těmito vztahy vážně nezabývají, spíše se jimi baví, dokud není zabit jeden z mužů desátého oddílu, Juzawa Tódžiró, který měl milostný vztah se Sózaburóem. Kondó rozkáže, aby se s tím skoncovalo, takže Hidžikata přesvědčí Jamazakiho, aby Sózabura vzal do zábavní čtvrti, aby poznal, jaké je to milovat se se ženami. Sozaburó, o kterém od začátku filmu víme, že není jenom krásný, jak by se mohlo zdát, ale i silný a zkušený šermíř, který se o sebe dokáže postarat, zpočátku Jamazakiho odmítá a svěřuje mu, že se k *šinsengumi* přidal, aby získal právo zabíjet. Nakonec Sózaburó souhlasí a jde s Jamazakim do Šimabary, ale dívek se ani nedotkne a vyzná svou lásku Jamazakimu, který ho odmítne a následně je na své hlídce přepaden. Podle nalezené dýky a motivu je obviněn Hjózó Taširo, druhý milenec Sózabura. Za porušení kodexu *šinsengumi*, vyvolání osobních bojů a vendety je odsouzen k smrti a popravu má vykonat Sózaburó.

V poslední části dochází k častějším střihům, scény jsou prokládány různými možnými scénáři podle myšlenek Hidžikaty a celková scéna filmu působí až nadpřirozeně jako spojení s duchovním světem. Má dojít k vykonání rozsudku nad

¹²¹ Japanese Film Reviews # 13: Oshima Nagisas Gohatto. In: *Constantine in Tokyo* [online]. [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.constantineintokyo.com/2010/01/15/japanese-film-reviews-13-oshima-nagisas-gohatto/>.

¹²² cit in STEPHNES, Chuck. Review: Gohatto. In: *Filmcomment* [online]. [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.filmcomment.com/article/gohatto-review/>.

Hjózóem. Na scéně zatím čeká Hidžikata s Okitou Sódžim na příchod Sózaburóa a Hjózóa a mezitím přemýšlí nad vztahem dvou mužů. Sódži tvrdí, že částečně i vztah šóguna a jeho vazalů je vztahem lásky, ten se ovšem liší od milostného poměru. Další příklad uvádí dílo Uedy Akinariho – *Vyprávění za měsíce a deště*, konkrétně povídka *Slib k svátku chryzantém*, ve které vidí učence a samuraje nejen jako přátele, kteří se stali bratry, ale jako milence, kteří jako svůj symbol lásky používají chryzantému. Sódži uvedl tuhle teorii, když se ptal Hidžikaty, jaký je vlastně vztah mezi ním a Kondóem, že existuje nepsané pravidlo, že kdykoliv se mezi ně někdo postaví, Hidžikata jej zabije. Hidžikata to rázně odmítá.

Po různých úvahách o milostném vztahu dvou mužů konečně přichází Sózaburó se svým milencem, kterého má popravit. Když tasí a vyřkne obvinění z vraždy Juzawy, Hidžikatovi zde něco nehraje a také Hjózó obviní Sózaburóa, že on je ten vrah a že on mu také ukradl dýku, která byla nalezena po pokusu zabít Jamazakiho. Když Sózaburó zabije Hjózóa, odchází Hidžikata a Sódži po můstku pryč, když najednou Sódži oznámí, že něco zapomněl, a vrací se zpět. Hidžikata zavolá na Sódžiho, který jej neslyší a prohlásí: „Ty sice Sózaburóa nemiluješ. Ale jsem si jistý, že on miluje tebe.“ Hidžikata dále pokračuje po pěšině, až dojde k malé rozkvetlé sakuře, kde se zastaví a odplivne si se slovy „Monstrum“. Z pozadí pak slyší hlas Sózaburóa, jak zvolá „Okito!“ a následuje zvuk rozmáchlého meče a křik. Hidžikata pokračuje ve svém monologu: „Byl příliš krásný. Proto ho muži zneužívali, a byl skrz naskrz zkažený.“ Potom jedním sekem přesekne kmen sakury.

Óšima využívá na pozadí filmu příběh týkající se *šinsengumi*, ale hlavním motivem filmu je poukázat na ničující vliv touhy, závidění a podezírání uvnitř skupiny, které ničí harmonii ve skupině. Přehlížení některých chyb, dokud to nenarušuje soužití, v tom případě problém rychle odstranit, tak jak to fungovalo i v reálných *šinsengumi*. Příběh je zde smyšlený, včetně postavy Sózaburóa, až na několik informací, jako byla poprava Jamanamiho, umístění velitelství a výprava Kondóa. Přesto se jedná o velice povedený film se skvělou střihovou prací a symbolismem. Film vyžaduje po divákovi zamyšlení, analýzu a vlastní interpretaci.

Co se týče homosexuality ve sboru *šinsengumi*, jedním z doložených případů byl Takeda Kanrjúšai (武田観柳齋), který byl z tohoto důvodu a neshod s ostatními členy

ze sborů propuštěn.¹²³ Po tomto objevu poslal Kondó Isami dopis příteli, ve kterém se zmiňuje, že vztah mezi dvěma muži se objevuje i v jeho sboru. Téma homosexuality se vyskytuje také v epizodě literárního zpracování Šimy Rjótaróa. S výjimkou *Gohattó* se většinou o této orientaci nemluví ve spojení s Kondóem a Hidžikatou, který bývá vyobrazen spíše jako playboy.

5.2 Seriálová tvorba – Shinsengumi!

Ze seriálové tvorby dotýkající se tohoto tématu jsem vybrala drama *Shinsengumi!* z roku 2004. Režie se ujal dramatik, herec a režisér Mitani Kóki (幸喜三谷). Tato seriálová tvorba byla určena pro stanici NHK¹²⁴ jako žánr *taiga drama* (大河ドラマ). *Taiga drama*, jedná se o sérii dotýkající se významných historických postav a událostí, které jsou vysílány každou neděli po celý rok na stanici NHK. Svě postavení získaly zásluhou režiséra Taidžiho Nagasawy roku 1963 dílem *Hana no Šógai*, s anglickým titulem *Life of Flower*¹²⁵.

Seriál *Shinsengumi!* podává ve 49 epizodách příběh Kondóa Isamiho, popisuje vznik *róšigumi*, *šinsengumi*, jejich největší slávu i porážku a nakonec i popravu Kondóa. Většinu důležitých událostí popisuje historicky přesně, samozřejmě některé jsou mírně upravené, především po smrti Jamamiho jsou pak události více přikreslené, kdy Kondóa zbavují odpovědnosti a image *šinsengumi* je ukázána v lepším světle. Jako příklad můžeme uvést incident mezi Serizawou a sumo válečníky, který Kondó urovná a svým pokorným charismatickým jednáním přiměje hlavní vůdce, aby v budoucnu navázali přátelské vztahy. Ve skutečnosti spor nebyl vyřešen, úředníci Ósaky neměli pravomoc, aby mohli potrestat *šinsengumi*, kteří byli pod záštitou klanu Aizu. Další příkladem je rozepře Itóa Kašitaróa a Kondóa, Itó plánuje zabít Kondóa, ale opět díky charismatu a rozmluvě s Kondóem se Itó rozhodne stáhnout. Nakonec je přepaden mladými akčními členy *šinsengumi*, kteří se z vlastní vůle rozhodli Kondóa pomstít.

Historie *šinsengumi* je popsána chronologicky a u všech důležitých událostí udává dataci a u dílů se zlomovými událostmi doby podává vypravěč vysvětlení situace a využívá k přehlednosti i grafy a mapky, díky kterým se divák orientuje v jednotlivých

¹²³ 新撰組は男色にまみれていた！：新撰組一の男色家・武田観柳斎. 本当の日本史. 宝島社, 2012, str. 163-164.

¹²⁴ Nippon Hóso Kjókaí 日本放送協会, stanice vysílající i v angličtině.

¹²⁵ CLEMENTS, Jonathan a Motoko TAMAMURO. *The drama Encyclopedia: A guide to Japanese TV drama since 1953*. Stone Bridge Press, 2003. str.XIX.

politických hnutí. Seriál *Shinsengumi!* je zpracován familiárně, kdy většina hlavních postav se osobně zná a politické myšlenky jednotlivých stran si navzájem vysvětlují.

Shinsengumi! je jedno z mála zpracování, které se detailně zabývá i životem Kondóa, než se přidal k *róšigumi*. Prvních 12 dílů popisuje jeho působení v *šieikanu* a v jeho adoptivní rodině chudého samuraje. V těchto dílech se také setkáváme s veselým Haradou Sanosukem, Jamanamim Keisukem, Nagakurou Šinpačim, kteří se přidají k *šieikanu*, poznáváme Kondóova dobrého přítele Hidžikatu Tošizóa a Okitu Sódžiho, který žije u Kondóa. Také poznáváme Saitóa Hadžimeho, kterému pomůže s útekem, přestože nejspíše někoho zabil. Jejich střetnutí není historicky příliš důležité, je zde zobrazeno spíše k popisu jejich charakteru a akčnosti děje. Když Kondó potkává Nagakuru, je to u plánovaného přepadení Heuskena, které Kondó Nagakurovi vymluví a Heuskena ochrání. Tato scéna je zde zařazena spíše k orientaci diváků, historicky je nepravděpodobné, že by se Kondó s cizinci vůbec setkal.

Divák si oblíbí již z počátku charismatického mladého Kondóa, který jako adoptovaný syn samurajské rodiny se rozhodne chránit šóguna a dokázat svou hodnotu jako plnohodnotný samuraj. Přes své odhodlání má zpočátku velké problémy se prosadit právě kvůli svému původu, na který je přes všechny problémy hrdý, a na své rodiště v provincii Tama nezapomíná. Přestože se v období bakumacu rozdělení společnosti *šinókovášó*¹²⁶ postupně uvolnilo a začátkem období meidži bylo zrušeno, bylo mu neustále připomínáno, že pochází z rodiny rolníka. K dosažení jeho cílů mu pomáhá rozhodný Hidžikata, který přestože je pouze prodejcem léků, rozhodne se stát samurajem, kterého bude každý uznávat. Kondóa následují také jeho přátelé z *šieikanu*, kteří ho obdivují. Toto seriálové zpracování tak předkládá osudy mužů, které by se za normálních okolností nemohly stát samurajům s vyšším postavením, kteří svým nezlomným odhodláním dosáhli uznání a titulů, které v období Edo mohli získat jen samurajové v rodových liniích blízkých rodu Tokugawa.

Dorama je příběhem života Kondó Isamiho od jeho působení v *šieikanu* až k jeho popravě. Popisuje všechny důležité události, také přibližuje životy jednotlivých členů sboru a jejich charakter. Toto zpracování tak patří k jedněm z mála, která popisují i nejmenší detaily týkající se těchto sborů. Samozřejmě se jedná o seriálové zpracování, kdy ve snaze udržet zájem diváka je děj mírně upraven, důležité osobnosti doby se znají, aby lépe přiblížily panující politiku. Seriál tíhne ke komickému odlehčenému

¹²⁶ 士農工商 Rozdělení společnosti v období vlády Tokugawů. Nejvýše postavení měli být samurajové, poté rolníci, řemeslníci a nakonec obchodníci.

zpracování v porovnání s problémy doby. Jako zpracování historie *šinsengumi* se jedná velice povedené dílo.

5.3 Anime a *šinsengumi*

Stejně jako seriálové a filmové zpracování zobrazující *šinsengumi*, tak i v žánru anime je příběh těchto sborů hojně zpracován a v ČR lépe dostupný. Většina fanoušků *šinsengumi* se dověděla jejich příběh především z anime a herního zpracování.

Jedním z velice známých anime, ve kterém se objevují postavy z nově vybraných sborů, je *Gintama*, akční komediální dobové sci-fi anime zanimované podle stejnojmenné manga předlohy. Sorači Hideaki (空知英秋), autor předlohy, původně zamýšlel vytvoření mangy zabývající se *šinsengumi*, které obdivoval. Jelikož bylo ale téma *šinsengumi* hojně zpracované, rozhodl se nakonec hlavní osobnosti těchto sborů do své mangy zařadit okrajově a částečně jim upravil také jména, například Kondó Isami zde vystupuje jako Kondó Isao, Hidžikata Tošizó jako Hidžikata Toširó.

Další známé anime *Rurouni Kenšin* zobrazuje Saitóa Hadžimeho poté, co se přidal k policejním sborům Tokia nové vlády Meidži. Saitó je zde vyobrazen jako skvělý šermíř a stejně jako v řadě dalších anime zpracování je zde představen jako levák. Příběh o Saitóovi jako samuraji třímajícím meč v levé ruce se poprvé objevil v románu Šimozawy Kana, ve skutečnosti tomu tak pravděpodobně nebylo.

Většina anime soustředěných na *šinsengumi* je zacílená spíše na jejich působení v Kjótu jako policejních složek vojenské vlády chránící pořádek a zákon, jako na hrdiny, kteří ochránili Kjóto před velkým požárem a útokem radikálů z Čóšú na císařský palác. Rychlý a stručný přehled hlavních událostí, týkajících se nově vybraných sborů, je sestaven v OVA anime¹²⁷ *Hijikata Toshizou Shiro no kiseki*, anime začíná cestou Hidžikaty na ostrov Ezo, jeho vzpomínkami na přátele, dále popisuje hlavní zlomové body pro *šinsengumi* a končí smrtí Hidžikaty.

Netradičním zobrazením je například nové dvanáctidílné anime z roku 2014 *Bakumatsu Rock*. Toto anime je příběhem mladého rockera Sakamoty Rjómi, který se rozhodl hrát nový západní styl a svrhnout tak vládu nebeské písně, zpívané top idoly *šinsengumi*, kteří jako jediní měli potvrzení od vlády bakufu k vystupování na veřejnosti. *Bakumatsu Rock* lehce převypravuje historickou událost rozepře mezi těmito dvěma stranami za pomoci metafory soutěže v popularitě vlastního hudebního stylu.

¹²⁷ OVA, zkratka odvozena z anglického Original Video Animation, jedná se většinou o 30minutovou animaci, která není určená pro uvedení v kinech či televizi. Často se dnes používá také pro speciály k jednotlivým anime.

Blíže se zabývající příběhem *šinsengumi* jsou anime *Peace maker Kurogane* a neznámější anime je zpracování *Hakuouki*, které následně blíže přiblížím.

5.3.1 Peace maker Kurogane

Peace maker Kurogane je název anime popisujícího příběh dvou bratrů, kteří se přidali k *šinsengumi*, aby pomstili otce, který byl zavražděn radikály z Čóšú, protože studoval zahraniční jazyky. Mladší z nich Ičimura Tetsunosuke, který je hlavní postavou, je inspirovaný členem nově vybraných sborů. Hidžikata ho požádal v předvečer své smrti o doručení osobních věcí zpět do jeho rodiště. Anime vypráví příběh patnáctiletého Ičimuri, který si postupně vytváří vztah s hlavními členy sboru během působení *šinsengumi* v Kjótu po smrti Serizawy a vede postupně k události v Ikedaji. V poslední epizodě členové *šinsengumi* a Ičimura tráví čas na festivalu Gion, který byl díky jejich zásahu v Ikedaji zachráněn.

Anime ukazuje členy *šinsengumi* jako velice schopné válečníky, kteří se nejen boji nevyhýbají, ale naopak si v něm poměrně libují. Nejlepší šermíř *šinsengumi*, kapitán první jednotky Okita Sódži, je zobrazen jako mladý milý muž, dokud jeho ruce neuchopí meč, v té chvíli se stává nelítostným samurajem, který se v boji a zabíjení silně vyžívá. Hidžikata, schopný démonský zástupce velitele, vede sbor přísnou cestou ke slávě a získání uznání, ze které odmítá ustoupit. Na rozdíl od Hidžikaty je zde Kondó Isami více než v ostatních zpracováních vyobrazen jako milý muž, kterého ale nikdo moc neposlouchá, stále veselý a s humorem řešící všechny situace. Překvapivého ztvárnění se dočkat Nagakura Šinpači, kapitán druhé jednotky, který je vykreslen v podobě mladého chlapce, přestože je mu 24 let.

Dalším typickým rysem pro *šinsengumi* v anime je Jamazaki Susumu, který je vyobrazen jako nindža. Ve třetí epizodě se seznamujeme s Jamazakim, který je dokonale přestrojený za gejšu, aby získal nové informace. Dalším klasickým zobrazením je postava Sakamoty Rjómi s jeho pistolí.

Peace maker kurogane zapojuje do příběhu boj mezi nindži a přidává jemně nadpřirozené jevy a komicky zabarvené epizody. Přestože jsou zde *šinsengumi* vyobrazeni jako samurajové tíhnoucí k boji a zabíjení, divák je dotčen jejich příběhem, když bojují proti radikálům, kteří zde vystupují jako zločinci a samurajové, vytvářející problémy v hlavním městě. Divák si tak oblíbí *šinsengumi*, nazývané „šógunovými psy“, kteří bojují o své místo a uznání.

5.3.2 Hakuouki – Šinsengumi Kitan, Hekketsu roku

Mezi nejznámější zpracování lze zařadit *Hakuouki*, anime inspirované dobrodružno-romantickou videohrou *Shinsengumi kitan* zaměřenou především na dívky, produkovanou společností Idea Factory původně pro PlayStation a později také verzí pro Nintendo. Anime adaptace se dočkala dvou sérií v roce 2010, které přiblížím. První je pod názvem *Hakuouki: Shinsengumi Kitan*¹²⁸ v rozsahu 12 epizod a druhá obsahuje 10 epizod jako *Hakuouki: Hekketsu roku – Shinsengumi Kitan*¹²⁹, kterých se zhostilo Studio Deen. Později roku 2012 byla zanimovaná třetí řada *Hakuouki: Reimei Roku*¹³⁰, popisující *šinsengumi* v době, kdy byl velitelem Serizawa Kamo, tedy dějově je zasazena před první dvě řady. Dalších epizod se příběh dočkal roku 2011, a to pětidílným OVA anime, dvěma animovanými filmy z roku 2013-2014 a dvanáctidílnou sérií z roku 2016 *Hakuouki otogisoushi*.

Série z roku 2010 popisují příběh mladé dívky jménem Jukimura Čizuru, která hledá svého ztraceného otce v chlapeckém převleku v ulicích Kjóta a zastává také roli průvodce příběhem a vypravěče při do vysvětlování situací. V noci je napadena potulnými samuraji a členy *šinsengumi*, kteří se proměnili v krvelačné demony *rasecu* poté, co užili elixír života *očimizu*. Ten byl vytvořený, aby šógunovým samurajům dodal nadpřirozené schopnosti, je ale provázen silnou touhou po krvi, a pokud samuraj nemá dostatečně silnou vůli, mění se na vraždícího démona. Čizuru je zachráněna hlavními členy *šinsengumi*, kteří ji odvedou na základnu v Mibu k výslechu. Tam se dovídá, že její otec je výrobcem elixíru vytvářejícím *rasecu* a nedávno náhle zmizel. Čizuru se rozhodne zůstat v těchto sborech a provádí nás jejich příběhem.

První řada začíná těsně před bitvou v Ikedaji, ve které se seznámíme s čistokrevnými demony *oni*, kteří pracují jako špehové Sacumy. Hlavní členové *šinsengumi* jsou zobrazeni jako skvělí šermíři, a rovnocennými soupeři pro ně jsou právě tihle demony s nadpřirozenými schopnostmi. Příběh pokračuje bitvou zakázaných bran, přemístěním základny do chrámu Nišihongandži, neshodami uvnitř sboru mezi Kondóem a Itóem Kašitaróem, který odešel a odvedl Tódó Heisukeho, kapitána osmé jednotky. Spolu s nimi odešel také Saitó, který v jejich skupině fungoval jako špeh pro *šinsengumi*. Když Saitó zjistil, že Itó spolupracuje se Sacumou proti bakufu, Kondó

¹²⁸ Název ve znacích 薄桜鬼新選組奇譚, anglický název *Hakuouki: Demon of the fleeting Blossom*.

¹²⁹ Název ve znacích 薄桜鬼碧血録新選組奇譚, anglický název *Hakuouki: Demon of the Fleeting Blossom – Record of the Jade Blood*.

¹³⁰ Název ve znacích 薄桜鬼黎明録, anglický název *Hakuouki: Demon of the Fleeting Blossom – Dawn of the Shinsengumi*.

rozkázal Itóa odstranit v incidentu známém jako Abura Kódži. Ve skutečnosti zde byl Tódó Heisuke zabit, v anime se ale vrátil k přátelům, byl jen vážně zraněn a poté se změnil na démona *rasecu*, aby dále mohl pomáhat *šinsengumi*. První řada končí bitvou u Fušimi a zraněním Kondóa, kterého spolu s nemocným Okitou odvezli do Ósaky. Hidžikata se ujímá velení v Bitvě u Toba Fušimi, zde se utká znovu s hlavním *oni* Kazamou, který chce odvést Čizuru, o níž se dovídáme, že pochází z dávného rodu *oni*. Kazumu se ji snaží přesvědčit, že lidé neustále mění strany, jako například nepřátelé císařského dvora Čóšú jsou nyní ve spojení se Sacumou na straně císaře a *šinsengumi* se oficiálně stávají zločinci. Rozhořčený Hidžikata zaútočí na Kazumu, dokáže udržet tempo boje, i přestože Kazuma bojuje v plné démonní formě. Když pak vypije *očimizu*, má dokonce navrch a stává se skutečným démonním velitelem, jak byl často nazýván s vysvětlením, že i kdyby byl vážně jen napodobeninou samuraje, nikdy nezmění svůj názor a udělá cokoli, aby se stal skutečným. *Šinsengumi* nakonec nastupují na loď do Eda, kde se chtějí přeskupit, během plavby umírá Jamazaki na zranění po boji a Hidžikata slibuje Čizuru, že smrt jeho přátel nebyla zbytečná.

Druhá série začíná v Edu, *šinsengumi* začínají nosit západní uniformy a bojovat se západními zbraněmi. Po boji o pevnost Kófu, kde vyvrcholily spory mezi Haradou Sanosukem, Nagakurou Šinpačim a Kondóem, opouští Harada a Nagakura sbor *šinsengumi*. Další epizoda popisuje zatčení Kodóa, Hidžikata dále ustupuje a setkává se s Ótorim Keisukem. V bitvě o Ucnomiji prohlásil, že zabije každého, kdo se pokusí o útěk z boje, a muži jsou povzbuzeni jen díky jeho jménu. Dále je zobrazena smrt Harady Sanosukeho v bitvě o Ueno a heroická smrt Okity, který zemřel v boji, když zastavil skupinu ozbrojených válečníků (ve skutečnosti podlehl tuberkulóze v Edu). Dále anime zobrazuje boje Saitóa na území Aizu, kde Saitó zůstává bojovat proti přesile, není však ukázáno, jak pro něj boj končí. Hidžikata se stahuje na ostrov Ezo, selhává v pokusu o získání obrněné lodi a v poslední epizodě je v pevnosti Bentei daiba zasažen kulkou do břicha. V anime ještě neumírá, přestože je vážně zraněn, svádí ještě poslední boj s Kazumou pod rozkvetlou sakurou. Kazuma ho označuje za skutečného démona *oni* a přiděluje mu jméno Hakuouki (薄桜鬼) – démon bledých sakurových květů, kdy sakura je symbolem samurajů. Hidžikata pak Kazumu zabije, ale sám podléhá zraněním v objetí své milované Čizuru a se vzpomínkami na své přátele ze sboru *šinsengumi*.

Pokud si odmyslíme nadpřirozenou linii tohoto anime, je zde zobrazení historických událostí týkajících se *šinsengumi* podáno velice věrohodně stejně jako

charaktery hlavních členů. Ve vzpomínkách přeživších občanské války je Hidžikata popisován jako samuraj, který bojoval jako *oni*, anime tedy díky nadpřirozené linii přibližuje *šinsengumi* k jejich idealizované představě. Také zobrazuje úmrtí většiny členů mnohem více heroicky, než jak tomu ve skutečnosti bylo.

Závěr

Cílem této práce bylo stručně popsat historii a roli sboru *šinsengumi* v období konce tokugawského šógunátu a přiblížit japonská kinematografická zpracování, která se na ně soustřeďují

Tokugawský šógunát, který od 18. století začal upadat, se v období *bakumacu* nevyhnutelně blížil ke svému konci. Když radikální lojalisté začali útočit na vládní orgány šógunátu, bylo potřeba vytvořit jednotky, které jejich útoky potlačí. Přestože měla šógunátní vojenská síla více známých jednotek, jsou *šinsengumi* nejvíce zobrazováni v japonském kinematografickém zpracování.

V událostech období *bakumacu* se *šinsengumi* nejvíce projeví při ochraně Kjóta, vyhledávání a zatýkání radikálních jedinců v této oblasti a střetu v hostinci Ikedaja. Během dalších incidentů a vrcholících střetů s jednotkami odpůrců šógunátu byli sice přínosem pro šógunátní armádu jako bojová síla, ale neměli zásadní roli. Tu pak získal během občanské války Hidžikta Tošizó, který se stal jedním z velitelů armády zbylých zastánců šógunátní vlády, která byla zrušena po abdikaci posledního šóguna Tokugawy Jošinobua.

Důvodem tak hojného zobrazování právě *šinsengumi* je odhodlání této jednotky bojovat až do konce, i když již byla vítězná strana jasně rozhodnuta. Navíc spíše než celkový sbor je důvodem odhodlání jednotlivých zakládajících členů tohoto sboru. Zlomový bod pro *šinsengumi*, který jim přinesl slávu, představovala jejich role při střetnutí radikálů v Ikedaji a tím ochrana hlavního města, které během svého působení chránili. Další zvláštností tohoto sboru, která je často zdůrazněná, je původ hlavních velitelů Kondó Isamiho a Hidžikaty Tošizóa. Oba pocházeli z chudých farmářských rodin, ale díky vytvoření speciální jednotky z róninů získali šanci změnit své postavení a vypracovali se až na vysoké posty, které jim udělil šógunát. Proto jsou tito muži vyobrazováni jako odhodlaní jedinci, na které většina pohlíží svrchu, jako muži, kteří pro své cíle udělají cokoli, především Hidžikata, muži, kteří sice nepochází ze samurajského rodu, ale zato mají skutečného samurajského ducha.

Zobrazení *šinsengumi* v japonské kinematografii můžeme rozdělit do tří větších skupin. První je kratší zpracování, především filmové, kde je nejčastěji zobrazen příběh tohoto sboru v jeho nejlepším okamžiku. Nejčastěji jde právě o střet v hostinci Ikedaja v červnu 1864, kde *šinsengumi* zastavili střetnutí radikálů a zabránili jim tak v podpálení tehdy hlavního města Kjóta. Filmové zpracování je často zaměřené na

shrnutí působení Kondóa Isamiho v tomto sboru až k incidentu v Ikedaji a někdy až k jeho popravě. Příkladem je film v hlavní roli s Mifunem. Tato zpracování zobrazují *šinsengumi* mnohem více idealizovaně, protože se zaměřují především na jejich nejúspěšnější okamžiky a pro dramatictost děje přidávají napínavější vývoj situací.

Delší kinematografická zpracování se pak zaměřují na zobrazení celkového působení *šinsengumi* od jejich začátku až po smrt Kondóa nebo smrt Hidžikaty Tošizóa. V těchto více epizodových kinematografických dílech je pak historie *šinsengumi* zobrazena více detailně a přesněji. Přesto se však stále jedná o romantizované, ne dokumentární zobrazení.

Třetím typem jsou pak zpracování, ve kterých jsou *šinsengumi* vykreslováni jen okrajově nebo je využito jen jejich jméno či konkrétní postavy. V těchto zpracováních na diváka působí spíše jejich rozšířený idealizovaný obraz. Přestože se ale jedná jen o okrajové zobrazení, stále jsou vyobrazeni jako stateční samurajové bojující až do konce s odhodláním nezměnit své rozhodnutí, svou cestu samuraje.

Kinematografická zpracování se zaměřují kromě zobrazení jejich nejznámějšího střetu v hostinci Ikedaja také na zobrazení charakteru hlavních zakládacích členů tohoto sboru, který je ve všech zpracováních téměř totožný. Nejvíce se pak v nich objevují Kondó Isami, Hidžikata Tošizó a Okita Sódži. Další důležitou postavou, především ve zpracováních počátků *šinsengumi*, je Serizawa Kamo, který je charakterově protikladem klidného Kondóa. Dále jsou pak zobrazováni členové z původní Kondóovy frakce, kteří získali pozice kapitánů jednotlivých jednotek v *šinsengumi*, jako byl například kopiník Harada Sanosuke a Saitó Hadžime, v kinematografii občas vyobrazený jako samuraj nosící své meče na pravém boku. Se *šinsengumi* jsou pak nejčastěji spojována právě tato jména a velkou zásluhu na tom mají právě kinematografická zpracování.

Když se ohlédneme za působením *šinsengumi* a jejich zobrazením, jedná se spíše o ztvárnění incidentu v Ikedaji či o příběh Kondó Isamiho a Hidžikaty Tošizóa. Více než zásluhy tohoto sboru ve válce je zachyceno jejich odhodlání, samurajský duch a snaha žít podle kodexu *bušidó*, která jim zajistila postup ve společnosti. Při zmínce o *šinsengumi* v Japonsku se tak nejčastěji dočkáme odpovědi slovy Kondó Isami, Hidžikata Tošizó, Okita Sódži, Ikedaja, pokud má dotyčná osoba bližší vztah k těmto sborům, zaslechneme i další jména hlavních kapitánů, ale bližší informace týkající se historie a jiných událostí většinou nezjistíme.

Abstract in English

This thesis describes the history of a special police force group, known as Shinsengumi, which was established by the Tokugawa shogunate in 1864 to protect interests of the bakufu in Kyoto. The first part is focused on bakumatsu (end of shogunate), development of shinsengumi and its part in this period of history, and the civil war in 1869. The following part introduces the portrayal of Shinsengumi in Japanese cinematography. With these cinematic examples, the most widely known and portrayed history of Shinsengumi can be understood. Shinsengumi is also typically shown in its best moments in Kyoto and identifies more as heroes and real samurais, as opposed to a police force that had become wild and rampant, without hesitation to kill during the period of bakumatsu.

Key words: shinsengumi, bakumatsu, shogunate, boshin war, Kyōto

Seznam použité literatury a pramenů

CLEMENTS, Jonathan a Motoko. TAMAMURO. *The dorama encyclopedia: a guide to Japanese TV drama since 1953*. Berkeley, Calif.: Stone Bridge Press, c2003. ISBN 1880656817.

JANSEN, Marius B. (ed.). *The Cambridge History of Japan Volume 5: The Nineteenth Century*. 6. vyd. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN: 987-0-521-22356-0.

JANSEN, Marius B. *The making of modern Japan*. Cambridge, Mass.: Belknap Press of Harvard University Press, 2000. ISBN 0-674-00334-9.

横山, 高治. 選組は幕末の京都に咲いた仇花. *歴史研究: 新選組のいま!*. (第627号), ISBN 978-4-86548-014-6

HILLSBOROUGH, Romulus. *Samurai tales: stories of courage, honor, and fidelity from the final years of the shogun*. Rutland, Vt.: Tuttle Pub., c2010. ISBN 9784805311233.

HILLSBOROUGH, Romulus. *Šinsengumi: šógunovy poslední samurajské jednotky*. Praha: Fighters Publications, 2011. ISBN 978-80-86977-24-9.

結喜, しはや. *総図解よくわかる幕末・維新*. 東京都: 新人物往来社, 2010. ISBN 978-4-404-03806-7

LABUS, David. *Japonsko*. Praha 5: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-426-5.

REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. Dějiny států. ISBN: 80-7106-391-6.

RICHIE, Donald. *A hundred years of Japanese film: a concise history, with a selective guide to DVDs and videos*. Rev. ed. Tokyo: Kodansha International, 2005. ISBN 4-7700-2995-0.

THOMPSON, Kristin a David BORDWELL. *Dějiny filmu: přehled světové kinematografie*. Praha: AMU, 2007. ISBN 978-80-7331-091-2.

TOTMAN, Conrad D. *The Collapse of Tokugawa Bakufu 1862 - 1868*. University of Hawaii Press, 1980, ISBN: 978-0824806149

TURNBULL, Stephen R. *The Samurai swordsman: master of war*. North Clarendon, Vt.: Tuttle Pub., c2008. ISBN 9784805309568.

YATES, Charles L. *Saigō Takamori: the man behind the myth*. New York: Distributed by Columbia University Press, 1995, 978-0710304841

English Guide - *Shinsengumi associated sites in Kyōto:1 英語の京都に新撰組交の場所のガイド*です, *Mibu Walk: The Lair of the Miburō (Mibu wolves 壬生狼)*, *The Mibu Roshigumi 壬生浪士組*

学校では教えてくれない本当の日本史. 東京都: 宝島社, 2012. ISBN 978-4-7966-8866-6.

歴史研究. 東京都: 総合出版社 [研究], 2014. ISBN 978-4-86548-014-6. ISSN 0287-5403.

Internetové zdroje

GATTO, Robin and MES, Tom. Remembering Kenji Misumi. In: *Midnight Eye: Visions of Japanese cinema* [online]. [cit. 2016-3-17]. Dostupné z: <http://www.midnighteye.com/features/remembering-kenji-misumi/>

STEPHNES, Chuck. Review: Gohatto. In: *Filmcomment* [online]. [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.filmcomment.com/article/gohatto-review/>

Takasugi Shinsaku. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/biography/Takasugi-Shinsaku>

Japanese Film Reviews # 13: Oshima Nagisas Gohatto. In: *Constantine in Tokyo* [online]. [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.constantineintokyo.com/2010/01/15/japanese-film-reviews-13-oshima-nagisas-gohatto/>

Kan Shimosawa. In: *IMDb* [online]. [cit. 2016-3-06]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0793753/bio?ref_=nm_ov_bio_sm#overview

清河八郎. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/清河八郎>

河野寿一, In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/河野寿一>

新選組. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <http://ja.wikipedia.org/wiki/新選組>

Serizawa Kamo. *Shinsengumi no makoto* [online]. [cit. 2015-2-9]. Dostupné z: http://www.shinsengumi-no-makoto.net/serizawa_kamo.htm

The samurai Archives SamuraiWiki [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: http://wiki.samurai-archives.com/index.php?title=Main_Page (*Saito Hajime* [cit. 2016-01-28], *Kinmon Rebellion* [cit. 2015-04-21], *Kiyokawa Hachiro* [cit. 2015-06-18], *Roshigumi* [cit. 2014-11-15])